

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΑ ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

της

ΙΩΑΝΝΑΣ ΤΣΙΛΙΓΚΙΡΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: Θεμελή Χρυσάνθη

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Αύγουστος 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	iv
Εισαγωγή	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ.....	4
1.1 Ορισμός Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων	4
1.2 Αποτίμηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	5
1.3 Υπεραξία (Λογ/σμός 16.00).....	7
1.4 Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Λογ/σμός 16.01).....	10
1.4.1 <u>Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας</u>	10
1.4.2 <u>Franchising (Δικαιόχρηση)</u>	11
1.4.3 <u>Εμπορικά Σήματα</u>	12
1.4.4 <u>Τεχνογνωσία (Know-How)</u>	14
1.5 Δικαιώματα (όπως π.χ. Παραχωρήσεις) Εκμεταλλεύσεως Ορυχείων - Μεταλλείων – Λατομείων (Λογ/σμός 16.02).....	14
1.6 Δικαιώματα Χρήσεως Ενσώματων Παγίων Στοιχείων (Λογ/σμός 16.04).....	15
1.7 Λοιπά Δικαιώματα (Λογ/σμός 16.05).....	15
1.8 Προκαταβολές Κτήσεως Ασώματων Ακινητοποιήσεων (Λογ/σμός 16.98).....	17
1.9 Αποσβέσεις Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων (Λογ/σμός 16.99).....	17
1.10 Παύση – Πώληση Άυλων Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων.....	18
1.11 Φορολογία Υπεραξίας.....	19
1.12 Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης (λογ/σμοί 16.10-16.19 και 16.90).....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
ΔΛΠ 38 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία.....	28
2.1 Γενικά.....	28
2.2 Σκοπός Και Ορισμοί.....	29
2.3 Πεδίο Εφαρμογής.....	31
2.4 Άυλα περιουσιακα Στοιχεία - Αναγνώριση Και Επιμέτρηση	32
2.4.1 Ορισμός Άυλου Περιουσιακού Στοιχείου.....	32
2.4.1.1 <i>Αναγνωρισιμότητα</i>	33

2.4.1.2 Έλεγχος.....	34
2.4.1.3 Μελλοντικά Οικονομικά Οφέλη.....	35
2.4.2 Κριτήρια Αναγνώρισης.....	35
2.5 Τρόποι απόκτησης ενός άυλου πόρου.....	36
2.5.1 Διακεκριμένη Απόκτηση.....	36
2.5.2 Απόκτηση Μέσω Συνένωσης.....	37
2.5.3 Απόκτηση Μέσω Κρατικής Επιχορήγησης.....	38
2.5.4 Απόκτηση Με Ανταλλαγή.....	39
2.5.5 Εσωτερικώς Δημιουργούμενη Υπεραξία Και Εσωτερικά Δημιουργούμενα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία.....	39
2.6 Αναγνώριση Εξόδου.....	41
2.7 Αποτίμηση Μετά Την Αρχική Αναγνώριση	42
2.8 Ωφέλιμη Ζωή	44
2.9 Απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων.....	45
2.10 Αποσύρσεις – Διαθέσεις.....	46
2.11 Γνωστοποιήσεις.....	47
2.12 ΔΠΧΑ 3 “Συνενώσεις Επιχειρήσεων”	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Διαφορές Διεθνών και Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων.....	54
3.1 Αποτίμηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	54
3.2 Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης.....	58
3.3 Αναγνώριση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	59
3.4 Κόστη Απόκτησης Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	59
3.5 Αναπροσαρμογή Αξίας Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων	60
3.6 Απόσβεση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	60
3.7 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα Προς Πώληση.....	61
3.8 Τρόπος Παρουσίασης Στον Ισολογισμό.....	61
3.9 Υπεραξία Επιχειρήσεως.....	61
3.10 Γνωστοποιήσεις.....	62
3.11 Leasing.....	62

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Μελέτη Επίδρασης Των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων Στα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία Των Επιχειρήσεων Του Κλάδου Των Τηλεπικοινωνιών.....	63
4.1 Ο Κλάδος των Τηλεπικοινωνιών.....	63
4.2 Η Επίδραση Των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.....	63
Συμπεράσματα.....	74
Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία.....	75

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία αναλύεται η επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα άυλα περιουσιακά στοιχεία των εισηγμένων επιχειρήσεων, τόσο ως προς την αναγνώριση, την αντιμετώπιση και την αποτίμησή τους, όσο και ως προς την παρουσίασή τους.

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η αντιμετώπιση των άυλων παγίων στοιχείων σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, προκειμένου να γίνουν επαρκώς κατανοητές οι πρότερες συνθήκες αντιμετώπισής τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 38, το οποίο αφορά στα άυλα στοιχεία του ενεργητικού. Έτσι, στα πρώτα δύο κεφάλαια εξετάζονται θεωρητικά τα ελληνικά (- παλιά) και τα διεθνή (- νέα) λογιστικά πρότυπα, ούτως ώστε να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για την λογιστική αντιμετώπιση των άυλων στοιχείων από τα εκάστοτε πρότυπα, για να μπορέσουμε στην συνέχεια να εξετάσουμε τις διαφορές τους και τις επιπτώσεις από τη μετάβαση.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι διαφορές των ελληνικών και των διεθνών λογιστικών προτύπων σε θεωρητικό επίπεδο, ενώ στο επόμενο και τελευταίο κεφάλαιο εξετάζονται οι διαφορές αυτές , αλλά και η επίδραση των διεθνών λογιστικών προτύπων που υιοθετήθηκαν το 2005, σε πρακτικό επίπεδο, με τη βοήθεια της ανάλυσης των άυλων περιουσιακών στοιχείων των εισηγμένων επιχειρήσεων του κλάδου των τηλεπικοινωνιών.

Η εργασία ολοκληρώνεται με την εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση για την επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα “εισήλθαν” στην Ελληνική πραγματικότητα το 2005, οπότε και ήταν το έτος έναρξης της υποχρεωτικής εφαρμογής τους από τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις. Οι αλλαγές που επέφεραν στις οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών επιχειρήσεων είναι αξιόλογες σε πολλούς τομείς, όπως για παράδειγμα στη λογιστική αντιμετώπιση των ενσώματων ακινητοποιήσεων, των συμβάσεων leasing, της αναβαλλόμενης φορολογίας και σε άλλα.

Στην παρούσα εργασία εξετάζονται και αναλύονται οι αλλαγές που επήλθαν στην αντιμετώπιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων και γενικότερα στην ομάδα 16 του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, δηλαδή στα έξοδα πολυετούς απόσβεσης και στις ασώματες ακινητοποιήσεις, και το πώς αυτές οι αλλαγές επηρέασαν τις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων επιχειρήσεων.

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες τα άυλα πάγια στοιχεία του ενεργητικού υπερισχύουν έναντι των άλλων περιουσιακών στοιχείων στις μεγαλύτερες εταιρείες και κατακτούν ολοένα και μεγαλύτερο “έδαφος” τόσο στις οικονομικές τους καταστάσεις, όσο και στη συνείδηση των επιχειρηματιών ως ένα μέσο που οδηγεί στην επιτυχία, αφού δίνει σε πολλές περιπτώσεις το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μέσω της καλής οργάνωσης της εταιρείας, των κατοχυρωμένων πατεντών, των εμπορικών μυστικών και άλλων. Για παράδειγμα η συνταγή της Coca Cola, η οποία είναι ίσως το πιο επιτυχημένο μη αλκοολούχο ποτό- αναψυκτικό, είναι εμπορικό μυστικό, και για αυτό το λόγο δεν κατέστη δυνατό τόσα χρόνια να αντιγράψει κάποιος την συνταγή της.

Η Ocean Tomo διεξήγαγε μια έρευνα στις μεγαλύτερες εταιρείες των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και βρήκε ότι οι πατέντες, τα εμπορικά σήματα, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και άλλα περιουσιακά στοιχεία αντιπροσώπευαν κατά το 2005 το 80% της εμπορικής αξίας των S&P 500 από 16,8% που ήταν το 1975.¹

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, εκτός από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προσφέρουν στην εταιρεία, καθιστούν μια οργάνωση ικανή:

- ➔ να αναπτύσσει τις σχέσεις των πελατών, οι οποίες διατηρούν την πίστη των υφισταμένων πελατών και καθιστά την εξυπηρέτηση της τμηματοποίησης των νέων πελατών και των περιοχών της αγοράς δυνατή αποτελεσματικά και αποδοτικά,

¹ Russell L. Parr, Gordon V. Smith, “Intellectual Property: Valuation, Exploitation and Infringement Damages 2010 Cumulative Supplement”, John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey, 2010

- ➔ να εισαγάγει καινοτομικά προϊόντα και υπηρεσίες, τα οποία είναι επιθυμητά από στοχευμένα τμήματα πελατών,
- ➔ να παραγάγει επί παραγγελία υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες με χαμηλό κόστος και σύντομους χρόνους παράδοσης,
- ➔ να επιστρατεύει τις δεξιότητες των εργαζομένων και την υποκίνηση για συνεχείς βελτιώσεις στις ικανότητες διεργασιών, την ποιότητα, και τους χρόνους ανταπόκρισης, και
- ➔ να εκμεταλλεύεται τις τεχνολογίες της πληροφορίας, τις βάσεις δεδομένων, και τα συστήματα.²

Ο ορισμός των άυλων περιουσιακών στοιχείων (intangible assets), ή αλλιώς του διανοητικού κεφαλαίου (intellectual capital) ή γνωστικό κεφάλαιο (knowledge capital) που υιοθετείται και από τα Αμερικάνικα αλλά και από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι: “τα μη νομισματικά περιουσιακά στοιχεία , που στερούνται φυσικής υπόστασης, και μπορούν να επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη αλλά και να αποτιμηθούν αξιόπιστα”.

Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα διακρίνουμε δυο κατηγορίες άυλων στοιχείων του ενεργητικού, τα δικαιώματα και τις πραγματικές καταστάσεις, ενώ σύμφωνα με τον Farok J Contractor διακρίνουμε τρεις κατηγορίες γνωστικού κεφαλαίου:

- στην πρώτη κατηγορία περιλαμβάνονται τα κωδικοποιημένα και επίσημα καταχωρημένα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας όπως οι πατέντες, τα εμπορικά σήματα κ.α.
- στην δεύτερη κατηγορία που είναι πιο ευρεία, περιλαμβάνονται τα κωδικοποιημένα αλλά μη κατοχυρωμένα νομικά δικαιώματα ιδιοκτησίας, όπως για παράδειγμα τα εμπορικά μυστικά, οι φόρμουλες, οι συνταγές , οι βάσεις δεδομένων κ.α.
- τέλος, η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει το μη κωδικοποιημένο ανθρώπινο και επιχειρησιακό κεφάλαιο που δεν είναι εφικτό να καταχωρηθεί , όπως για παράδειγμα η οργανωσιακή κουλτούρα, η τεχνογνωσία , οι εξειδικευμένες γνώσεις και ικανότητες των υπαλλήλων, η ικανοποίηση των πελατών κ.α..³

Κατανοώντας την σημασία των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, στην εργασία αυτή επιλέξαμε να αναλύσουμε τα πάγια αυτά στοιχεία από τη σκοπιά των Ελληνικών αλλά και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων προκειμένου να

---

² Norton P. David, Kaplan S Robert “The Balanced Scorecard, translating strategy into action”, by the President and Fellows of Harvard College 1996., pages 22-23

³ Farok J. Contractor, “Valuing Intangible Assets and Corporate Knowledge: Some General Principles”, Knowledge and Process Management, Volume 7, No.4 (2000), John Wiley and Sons Limited, pages 242-255

μπορέσουμε να καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα για τις διαφορές στην λογιστική αντιμετώπισή τους, και ποιό είναι το αποτέλεσμα από την μετάβαση από τα Ελληνικά στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για τις ελληνικές εισηγμένες επιχειρήσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Ο όρος Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν είναι επίσημος αλλά χρησιμοποιείται για να περιγράψει το σύνολο των νόμων που εφαρμόζονται σε επίπεδο λογιστικό και φορολογικό στην Ελληνική πραγματικότητα. Επιπλέον βοηθάει στην περίπτωση που υπάρχει σύγκριση και αντιπαραβολή με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Αποτελείται από:

- το Νόμο 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών
- το ΕΓΛΣ (π.δ. 1123/1980)
- τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π.δ. 186/1992)
- τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Νόμος 2238/1994)
- το Π.Δ. 299/2003 περί αποσβέσεων παγίων.

1.1 Ορισμός Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και πιο συγκεκριμένα τον Κ.Ν. 2190/1920 άρθρο 42Ε, παρ. 3 αλλά και το Π.Δ. 1123/1980 παρ 2.2.110 τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης ή αλλιώς οι ασώματες ακινητοποιήσεις της , είναι τα οικονομικά αγαθά που έχει στην κατοχή της, που ενώ δεν έχουν φυσική υπόσταση επιδέχονται χρηματικής αποτίμησης και αποκτώνται από την επιχείρηση προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγική της διαδικασία. Ο σκοπός απόκτησης τους δε, δεν είναι βραχυπρόθεσμος καθώς η επιχείρηση αποσκοπεί στην χρήση τους για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής είτε από μόνα τους , είτε μαζί με την επιχείρηση. Στο Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο εμφανίζονται στον λογαριασμό 16.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες. Από τη μία διακρίνουμε τα δικαιώματα, δηλαδή τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμποροβιομηχανικά σήματα, την πνευματική ιδιοκτησία κ.α., και από την άλλη διακρίνουμε τις πραγματικές καταστάσεις, ιδιότητες και σχέσεις , δηλαδή τη φήμη, την πελατεία, την πίστη, την καλή

οργάνωση της οικονομικής μονάδας, την ειδίκευση στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, κ.α.. Στην κατάσταση αποτελεσμάτων υπάρχει ειδική λειτουργία που αφορά τα κόστη που σχετίζονται με την έρευνα και ανάπτυξη των άυλων στοιχείων της πρώτης κατηγορίας και βαρύνουν τα αποτελέσματα. Η λειτουργία αυτή είναι η “λειτουργία έρευνας και ανάπτυξης”. Στην δεύτερη κατηγορία συναντάμε τα στοιχεία που συνθέτουν την έννοια του όρου υπεραξία, ή αλλιώς φήμη και πελατεία (goodwill, fonds de commerce). Η υπεραξία είναι αυτή που κάνει την συνολική αξία της επιχείρησης μεγαλύτερη από εκείνη που προκύπτει από την αποτίμηση των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων. Σε περασμένες δεκαετίες, επικρατούσε η άποψη ότι στην επιτυχή πορεία μιας οικονομικής μονάδας συνέβαλλαν αποκλειστικά και μόνο το προϊόν και οι οικονομικοί πόροι. Σήμερα όμως θεωρείται ότι η “γνώση” υπερτερεί του προϊόντος. Οι διεθνούς φήμης καθηγητές διοίκησης επιχειρήσεων του πανεπιστημίου Harvard, Robert Kaplan και David Norton δημιούργησαν την επαναστατική μεθοδολογία Balanced Scorecard όπου προσδιορίζονται ποσοτικά τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης όπως το ανθρώπινο δυναμικό της, οι συσσωρευμένες γνώσεις και δεξιότητες καθώς και οι πελατειακές σχέσεις της.

1.2 Αποτίμηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Οι κανόνες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων της περιουσίας, τόσο των Ανώνυμων Εταιρειών όσο και των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, τα οποία εμφανίζονται στις οικονομικές τους καταστάσεις όπως υπαγορεύονται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα βασίζονται στις παρακάτω λογιστικές αρχές (άρθρο 43 παρ. 1 του Ν. 2190/1920):

- **Αρχή της τιμής κτήσεως ή του κόστους παραγωγής:** Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων διενεργείται σύμφωνα με την αρχή της τιμής κτήσεως ή του κόστους παραγωγής.
- **Αρχή της συντηρητικότητας:** Η αρχή αυτή εφαρμόζεται πάντα και αναφέρει ότι σε κάθε χρήση περιλαμβάνονται μόνο τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν εντός αυτής της χρήσης, χωρίς να επιτρέπεται σχηματισμός πρόβλεψης εσόδου, ότι επίσης λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και ζημίες που αφορούν την κλειόμενη ή προηγούμενες χρήσεις, ακόμα και αν οι ενδείξεις για τα παραπάνω διαφαίνονται μετά το τέλος της κλειόμενης χρήσης, αλλά εντός του χρονικού διαστήματος περάτωσης

των πράξεων κλεισίματος του ισολογισμού, και τέλος λογίζονται οι απαιτούμενες αποσβέσεις και προβλέψεις ανεξάρτητα από το εάν στην κλειόμενη χρήση προκύπτει κέρδος ή ζημία.

- **Αρχή της πάγιας εφαρμογής των μεθόδων αποτίμησης:** Οι μέθοδοι αποτίμησης εφαρμόζονται πάγια χωρίς να επιτρέπεται αλλαγή μεθόδου από τη μία χρήση στην επόμενη. Βέβαια σύμφωνα με τον ΚΒΣ (άρθρο 28) δίνεται η δυνατότητα αλλαγής μεθόδου προσδιορισμού της τιμής κτήσεως ή του ιστορικού κόστους παραγωγής όταν γίνεται με σκοπό τη βελτίωση της λειτουργικότητας της επιχείρησης ή για κάποιον άλλο εξίσου σπουδαίο λόγο.
- **Αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας της επιχείρησης ή αρχή του going concern:** Στην διαδικασία αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης θεωρείται δεδομένη η συνέχιση της δραστηριότητάς της.
- **Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων:** Τα έσοδα και τα έξοδα κάθε χρήσης λογίζονται σε αυτή τη χρήση ανεξάρτητα από την ημερομηνία είσπραξης ή πληρωμής τους.
- **Αρχή της χωριστής αποτίμησης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού:** Αποτιμώνται χωριστά τα περιουσιακά στοιχεία του παθητικού και του ενεργητικού.
- **Αρχή της συμφωνίας του ισολογισμού ανοίγματος με τον ισολογισμό κλεισίματος της προηγούμενης χρήσης:** Τα ποσά που αναγράφονται στον ισολογισμό ανοίγματος πρέπει να είναι τα ίδια με αυτά του ισολογισμού κλεισίματος της προηγούμενης χρήσης.⁴

Οι παραπάνω αρχές εφαρμόζονται και στη διαδικασία αποτίμησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Τα άυλα πάγια στοιχεία που περιέρχονται στην κατοχή της επιχείρησης από τρίτους καταχωρούνται στους οικείους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 16 με την αξία κτήσεώς τους, δηλαδή το ποσό που καταβλήθηκε εφάπαξ στους τρίτους για την απόκτηση του στοιχείου επαυξημένο κατά περίπτωση με ποσά που αφορούν σε δικηγορικές αμοιβές, συμβολαιογραφικά κ.α., δηλαδή με τα ειδικά έξοδα αποκτήσεως. Αν η επιχείρηση καταβάλλει στους τρίτους εκτός από το εφάπαξ ποσό και επιπρόσθετα ποσά, μηνιαία ή ετησία, τα ποσά αυτά καταχωρούνται στα έξοδα εκμετάλλευσης στον λογαριασμό 61.98.00 (royalties).

Στην περίπτωση που τα άυλα περιουσιακά στοιχεία δημιουργούνται από την ίδια την επιχείρηση δεν απεικονίζονται λογιστικά παρά μόνο αν για τη δημιουργία τους πραγματοποιούνται αξιόλογα έξοδα, στα οποία μάλιστα λογίζονται οι αποσβέσεις τμηματικά και όχι εφάπαξ. Τα παραπάνω έξοδα θεωρούνται ως η αξία κτήσης του άυλου στοιχείου.

---

⁴ Αληφαντής Στ. Γεώργιος “Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσεως”, Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ, Αθήνα 2001

Παρακάτω εξετάζονται αναλυτικά οι υπολογαριασμοί του λογαριασμού 16 που χρησιμοποιούνται για την καταχώρηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων.

1.3 Υπεραξία (Λογ/σμός 16.00)

Η υπεραξία της επιχείρησης ή αλλιώς goodwill καταχωρείται στον λογαριασμό 16.00 και είναι η υπεραξία που προκύπτει κατά την συγχώνευση ή την εξαγορά μιας επιχείρησης. Μπορεί να προσδιοριστεί η αξία της αφαιρώντας την πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας από το ολικό τίμημα αγοράς. Η πραγματική αξία στην περίπτωση συγχώνευσης προσδιορίζεται σύμφωνα με το Ν.2190/1920, άρθρο 9 από τριμελή επιτροπή που αποτελείται από έναν ορκωτό ελεγκτή- λογιστή, έναν ορκωτό εκτιμητή και έναν εμπειρογνώμονα- εκπρόσωπο του αρμόδιου Επιμελητηρίου με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9. Τα ποσά που εμφανίζονται στον λογαριασμό αυτό αναλύονται και επεξηγούνται στο προσάρτημα.

Το κόστος κτήσεως του goodwill εγγράφεται ως περιουσιακό στοιχείο στα βιβλία και στις οικονομικές καταστάσεις της επιχειρήσεως ύστερα από υπολογισμό ως εξής:

		<u>Ευρώ</u>
– Κόστος κτήσεως αγορασθείσης επιχειρήσεως “Ψ”		1.000.000
<u>Περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν</u> <u>από την εταιρεία “Ψ” (αξία αγοράς)</u>		
– Ενσώματα	800.000	
– Ασώματα		
Προνόμια Ευρεσιτεχνίας	100.000	
Δικαιώματα Βιομηχανικής		
Ιδιοκτησίας	<u>200.000</u>	
	1.100.000	
Μείον: Εκχωρούμενες υποχρεώσεις της εταιρείας “Ψ”	<u>200.000</u>	
Καθαρή αξία αγοράς των αποκτηθέντων		<u>900.000</u>
Κόστος Κτήσεως Goodwill		<u>100.000</u> ⁵

⁵ Μπατσινίλας Επαμεινώνδας- Πατατούκας Κυριάκος, “Σύγχρονη Λογιστική Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με αναφορά κατά θέμα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα”, τόμος Α', εκδόσεις Αθ.

Επισημαίνεται ότι στον παρόντα λογαριασμό καταχωρείται μόνο το goodwill που προκύπτει κατά την εξαγορά ή τη συγχώνευση ολόκληρης εταιρείας (απόκτηση των υλικών και άυλων περιουσιακών της στοιχείων κλπ), η οποία μετά τη συγχώνευση ή εξαγορά παύει να υπάρχει ως ιδιαίτερο νομικό πρόσωπο. Αντίθετα σε περίπτωση αγοράς μετοχών ανώνυμης εταιρείας (ή εταιρικών μεριδίων Ε.Π.Ε.) η εκδότρια των μετοχών εταιρεία εξακολουθεί να υφίσταται και να λειτουργεί ως ιδιαίτερο νομικό πρόσωπο και το τυχόν αποκτώμενο με την αγορά των μετοχών goodwill συμπεριλαμβάνεται στο κόστος κτήσεως των μετοχών και καταχωρείται στο λογαριασμό 18.00 ή 18.01 , κατά περίπτωση.⁶

Η υπεραξία της οικονομικής μονάδας στηρίζεται στην εκτίμηση για την ικανότητά της να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη λόγω κυρίως της καλής φήμης, της εκτεταμένης πελατείας, της μεγάλης πίστωσης στην αγορά , της καλής οργανώσεως, της ιδιαίτερής της εξειδίκευσεως στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής αναπτύξεως του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκατεστημένη, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί (επιστημονική κατάρτιση, εμπειρία) και του δυναμικού και αποτελεσματικού διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού (Ε.Γ.Λ.Σ. Παρ. 2.2.11. , περ.3).

Προκειμένου να αναλυθεί περαιτέρω η έννοια της υπεραξίας θα πρέπει να γίνουν κατανοητές οι έννοιες της λογιστικής καθαρής θέσης, της πραγματικής καθαρής θέσης και της τρέχουσας αξίας του συνόλου της επιχειρήσεως:

- “Λογιστική Καθαρή Θέση: Λαμβάνοντας υπόψη τη θεμελιώδη λογιστική ισότητα $E=Π+ΚΘ$ και άρα $ΚΘ=E-Π$ συμπεραίνουμε ότι Λογιστική Καθαρή Θέση είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των δεκτικών χρηματικής αποτιμήσεως περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και των προς τρίτους υποχρεώσεων όπως εμφανίζονται αυτά στον νόμιμα καταρτισμένο ισολογισμό. Η λογιστική καθαρή θέση ισούται με το καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο, προσαυξημένο με τα σχηματισμένα πραγματικά αποθεματικά, τη διαφορά αναπροσαρμογής και το υπόλοιπο κερδών εις νέο (ή μειωμένο με τις ζημίες εις νέο).
- Πραγματική Καθαρή Θέση: Είναι η διαφορά μεταξύ της συνολικής τρέχουσας αξίας αποκτήσεως των δεκτικών χρηματικής αποτιμήσεως περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού και των προς τρίτους υποχρεώσεων, που προκύπτει από ισολογισμού του οποίου τα πάγια στοιχεία, τα αποθέματα και τα χρεόγραφα έχουν αποτιμηθεί στην

Σταμούλης ,2010, σελίδα 429

⁶ Σακελλής Ι. Εμμανουήλ “ Ο “Πανδέκτης” του Λογιστή, Λογιστικό-Φορολογικό Δίκαιον και Λογιστική” , τόμος β' , εκδόσεις Ε. Σακελλή, 2009, σελίδα 1142-1143

πραγματική τους αξία, δηλαδή, στην τρέχουσα αξία αποκτήσεώς τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

Διευκρινίζεται ότι, με ενδεχόμενη εξαίρεση κάποιων ειδικών περιπτώσεων, ούτε η λογιστική καθαρή θέση, ούτε η πραγματική καθαρή θέση ταυτίζεται με την τρέχουσα (αγοραία) αξία του συνόλου της επιχειρήσεως. Τούτο οφείλεται στο ότι, τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία, από τη στιγμή που θα ενταχθούν στο παραγωγικοσυναλλακτικό κύκλωμα της επιχειρήσεως, παύουν να έχουν αυτοτελή αξία και αποκτούν συνολική ενιαία αξία, η οποία είναι διαφορετική (μεγαλύτερη ή μικρότερη) του αθροίσματος της επιμέρους αξίας τους (είναι ανάλογη της αποδοτικότητας της επιχειρήσεως κλπ.).

- Τρέχουσα (αγοραία) αξία του συνόλου της επιχειρήσεως: Είναι το ποσό που προσδιορίζεται με βάση κυρίως την αποδοτικότητα της επιχειρήσεως και την εφαρμογή παραδεγμένων μεθόδων, με σκοπό να χρησιμεύσει για τη μεταβίβαση του συνόλου της επιχειρήσεως ή ενός μεγάλου πακέτου μετοχών της.

Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη φορολογική νομοθεσία και του κωδ. Ν. 2190/1920, πρέπει να διακρίνουμε δύο είδη υπεραξίας που προκύπτουν κατά τη μετατροπή ή συγχώνευση (και μεταβίβαση) επιχειρήσεως: 1) υπεραξία από μεταβολή των τιμών και 2) υπεραξία αποδοτικότητας (goodwill).

- 1) Υπεραξία από μεταβολή των τιμών είναι η διαφορά μεταξύ της πραγματικής καθαρής θέσης της επιχειρήσεως και της λογιστικής καθαρής θέσεώς της. Η υπεραξία αυτή προσδιορίζεται από την επιτροπή του άρθρου 9 κωδ. Ν. 2190/1920 και στις περιπτώσεις συγχωνεύσεως ή μετατροπής επιχειρήσεων, που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 1297/1972, δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος κατά το χρόνο συγχωνεύσεως ή μετατροπής, αλλά κατά το χρόνο της διαλύσεώς της (βλ. Άρθρο 2 και λοιπούς όρους και προϋποθέσεις στα άρθρα 3-6, όπως ισχύουν, του Ν.Δ.1297/1972).
- 2) Υπεραξία Αποδοτικότητας είναι η διαφορά μεταξύ της τρέχουσας (αγοραίας) αξίας της επιχειρήσεως και της πραγματικής καθαρής θέσεως που προσδιορίζει η επιτροπή του άρθρου 9 κωδ. Ν 2190/1920. Η υπεραξία αυτή από την ελληνική επιστήμη ονομάζεται “υπερπρόσοδος”, ή “αξία υπερπρόσόδου”, ή “υπεραξία της επιχειρήσεως” χρησιμοποιημένου συγχρόνως και του διεθνούς επιστημονικού όρου “Goodwill” καθώς και του Γαλλικού “Fonds de Commerce”. Στην Ελληνική Πραγματικότητα έχουν επικρατήσει οι όροι “φήμη και πελατεία” και “αέρας”.⁷

⁷ Γρηγοράκος Γ. Θεόδωρος, “Ανάλυση- Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Γενικής και

1.4 Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Λογ/σμός 16.01)

Τα Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας που παρακολουθούνται στον λογαριασμό 16.01 είναι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται και αξιοποιούνται από την οικονομική μονάδα προκειμένου να αποκτήσει πλεονεκτήματα μονοπωλιακής ή εξειδικευμένης δράσης στην αγορά για το χρονικό διάστημα που διαρκεί. Τα περιουσιακά αυτά στοιχεία μπορούν είτε να αγοραστούν από την επιχείρηση, είτε να παραχθούν από την ίδια. Τα έξοδα που αφορούν στα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας καταχωρούνται στον λογαριασμό 16.01 μόνο στην περίπτωση που προσδοκάται από την επιχείρηση ότι η κατοχή τους θα της αποδώσει αποτελέσματα. Η βιομηχανική ιδιοκτησία διακρίνεται από την πνευματική καθώς η δεύτερη αφορά κυρίως έργα λόγου και τέχνης. Σκοπός της προστασίας των δικαιωμάτων αυτών είναι η επιβράβευση και ανταμοιβή της πρωτοπορίας καθώς και η παροχή κινήτρων για έρευνα και ανάπτυξη καινοτομιών. Στην Ελλάδα αποκλειστικά αρμόδιος φορέας είναι ο Οργανισμός Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ο.Β.Ι.). Στο ΕΓΛΣ αναφέρονται ενδεικτικά στον λογαριασμό αυτό τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα σήματα, οι άδειες παραγωγής και εκμεταλλεύσεως, οι μέθοδοι (know-how), τα πρότυπα και τα σχέδια. Παρακάτω αναλύονται τα κυριότερα εξ αυτών, δηλαδή το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, η δικαιόχρηση (franchising), το εμπορικό σήμα και η τεχνογνωσία (know how).

1.4.1 Δίπλωμα Ευρεσιτεχνίας

Σύμφωνα με το Ν.1733/1987, άρθρο 5, παρ 1, δ “*Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας χορηγούνται για επινοήματα νέα που εμπεριέχουν εφευρετική δραστηριότητα και είναι επιδεκτικά βιομηχανικής εφαρμογής. Η εφεύρεση μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν, μέθοδο ή βιομηχανική εφαρμογή.*”. Ο εφευρέτης μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Στην ευρεσιτεχνία ισχύει η αρχή της εδαφικότητας, δηλαδή το δικαίωμα κατοχυρώνεται μόνο για το κράτος το οποίο χορηγεί το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Προκειμένου να προβλεφθεί πιθανή σύγκρουση συμφερόντων, στη Σύμβαση των Παρισίων για τη

Αναλυτικής Λογιστικής, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2008, σελίδα 368-371

Βιομηχανική Ιδιοκτησία προβλέπεται το δικαίωμα προτεραιότητας, δηλαδή εάν κάποιος καταθέσει αίτηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε ένα κράτος-μέλος της Σύμβασης έχει το δικαίωμα προτεραιότητας για ένα έτος προκειμένου να καταθέσει την ίδια αίτηση και σε άλλα κράτη-μέλη. Στις μετέπειτα αιτήσεις καθοριστικής σημασίας ρόλο παίζει η ημερομηνία της πρώτης υποβολής για τη σύγκριση με τη στάθμη της τεχνικής (ό,τι είναι γνωστό στο ευρύ κοινό).

Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας χορηγεί στον κάτοχό του το δικαίωμα της αποκλειστικής εκμετάλλευσης της περιγραφόμενης σε αυτό εφεύρεσης για 20 χρόνια από την υποβολή της αίτησης και απαγορεύει σε κάθε τρίτο πρόσωπο να κάνει χρήση της εφεύρεσης χωρίς την άδεια του κατόχου. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να παραχωρήσει την άδεια εκμετάλλευσης της εφεύρεσης σε τρίτους ζητώντας κάποια ανταλλάγματα, τα λεγόμενα royalties. Το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, σε αντίθεση με την πνευματική ιδιοκτησία, δεν προστατεύει μόνο την υλική αποτύπωση της ιδέας αλλά και την ίδια την ιδέα και άρα η προστασία που παρέχεται είναι σαφώς ευρύτερη.

Στην Ελληνική πραγματικότητα το σύστημα προστασίας της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας όσον αφορά τις εφευρέσεις εφαρμόζεται για πρώτη φορά το 1920. Κάθε εποχή χαρακτηρίζεται και καθορίζεται από τις εφευρέσεις της καθώς η ανθρώπινη εφευρετικότητα είναι αυτή που λύνει καθημερινά προβλήματα, αναπτύσσει το βιοτικό επίπεδο και βοηθά στον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη. Παράλληλα καθορίζει την πορεία της οικονομίας και συμβάλλει στην τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη της χώρας.. Από τις πρώτες εφευρέσεις που κατοχυρώθηκαν από τον ΟΒΙ είναι ένα χειροκίνητο πλυντήριο μηχάνημα (αριθμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας 4, 4/12/1920), ένα ιδίου τύπου ταχύμετρο (αριθμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας 9, 21/12/1920), κ.α..

1.4.2 Franchising (Δικαιόχρηση)

Το Franchising είναι ένα συμβόλαιο διαρκών σχέσεων μεταξύ μιας ανεξάρτητης επιχειρήσεως που χαρακτηρίζεται ως λήπτης ή δικαιούχος franchising (franchisee), ο οποίος είτε καταβάλλοντας ένα ποσό μία φορά, είτε κατόπιν συνεχών καταβολών, είναι σε θέση να εκμεταλλεύεται και να χρησιμοποιεί την τεχνογνωσία που πλαισιώνεται από σειρά δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας όπως εμπορική επωνυμία, σήματα, διακριτούς τίτλους ευρεσιτεχνίας, σχέδια και υποδείγματα. Η επιχείρηση η οποία προσφέρει τα δικαιώματα αυτά χαρακτηρίζεται δότης ή δικαιούχος franchising (franchisor).⁸

⁸ Παπαδόπουλος Δημήτριος “Επιχειρηματικότητα και επιχειρηματικές αποφάσεις, Διερεύνηση στο πλαίσιο της

Οι δικαιοδόχοι, που συνήθως είναι μικρότερες επιχειρήσεις, έχουν την ευκαιρία μέσω του συστήματος franchising να εκμεταλλεύονται πέρα από το προϊόν, την καλή φήμη, το σήμα της μεγάλης επιχείρησης, τις πελατειακές της σχέσεις, την μέθοδο και οργάνωση της προώθησης των προϊόντων, το σύστημα διοίκησης και λειτουργίας καθώς και την χρησιμοποίηση των υπηρεσιών εξειδικευμένων ανθρώπων.

Τα είδη του franchising που διακρίνουμε επιγραμματικά είναι:

- Franchising Διανομής: Σε αυτό το είδος ο franchisor, που μπορεί να είναι είτε παραγωγός είτε διανομέας, δίνει την άδεια στον franchisee να πωλήσει ορισμένα προϊόντα σε συγκεκριμένα καταστήματα με το διακριτικό όνομα του franchisor.
- Franchising Υπηρεσιών: Σε αυτή την περίπτωση ο franchisor διαμορφώνει ένα υπόδειγμα παροχής υπηρεσιών που υποχρεούνται να εφαρμόσουν οι franchisees. Υποκατηγορία αυτού είναι το κινητό franchising.
- Franchising Βιομηχανικής Παραγωγής: Σε αυτό το είδος ο franchisee έχει την άδεια να κατασκευάζει τα προϊόντα του σύμφωνα με τις υποδείξεις του franchisor. Τα προϊόντα αυτά φέρουν το σήμα του franchisor - βιομήχανου.

1.4.3 Εμπορικά Σήματα

Εμπορικό σήμα (trademark) ή αλλιώς μάρκα ή λογότυπο (brand και logo αντίστοιχα) είναι ένα σύμβολο, μια επωνυμία και γενικά κάθε σημείο που επιδέχεται γραφικής παράστασης και χρησιμοποιείται από μια επιχείρηση προκειμένου να είναι αναγνωρίσιμη, αυτή και τα προϊόντα της, από το κοινό. Τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται είναι το ® (registered trademark) που διακρίνει τα γενικά εμπορικά σήματα πλήρως ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών, σε αντίθεση με το διακριτικό ™ (trademark) που χρησιμοποιείται για να διακρίνει επωνυμίες περισσότερο ολιγοπωλιακού χαρακτήρα και εφευρέσεις λέξεων, επωνυμιών και απεικονίσεων (σχέδιο). Εμπορικό σήμα μπορούν να αποτελέσουν λέξεις, ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, ψευδώνυμα, απεικονίσεις, γράμματα, αριθμοί, ήχοι, το σήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του καθώς επίσης τίτλος εφημερίδας ή περιοδικού, ενώ δεν μπορούν να αποτελέσουν σήμα επίθετα ή γεωγραφικές ονομασίες. Ο δικαιούχος του σήματος αποκτά δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεώς του και η προστασία του σήματος διαρκεί για μία δεκαετία. Στην Ελλάδα ο νόμος περί σημάτων είναι ο ν. 2239/1994.

Η κατοχύρωση του εμπορικού σήματος προστατεύει τη φήμη της επιχείρησης,

---

διεθνούς βιβλιογραφίας και της Ελληνικής πραγματικότητας”, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2009, Σελίδα 290

προσδίδει τη μοναδικότητα και την προσωπικότητα που χρειάζεται το προϊόν και συνεισφέρει στη δημιουργία αξίας της επιχείρησης. Μάλιστα πολλές φορές στο ευρύ κοινό, πολλά σήματα συνδέονται τόσο στενά με τον τύπο του προϊόντος που ταυτίζεται η ονομασία αυτών των τύπων των προϊόντων με τα εμπορικά τους σήματα (π.χ. Nescafe, Aspirin, Jeep, Thermos, Kleenex, Pampers). Επιπλέον ενισχύει την καλή λειτουργία του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού.

Ο Aaker⁹ υποστηρίζει ότι η μάρκα είναι αυτό που ταυτίζει τις προσδοκίες των πελατών με το εκάστοτε προϊόν. Για να έχει μια επιχείρηση ένα «δυνατό» εμπορικό σήμα οφείλει να δημιουργήσει ισχυρούς δεσμούς μεταξύ της μάρκας και του καταναλωτικού κοινού στο οποίο απευθύνεται. Τέσσερις παράγοντες συμβάλλουν στην δημιουργία αξίας για την επιχείρηση αλλά και στην διαμόρφωση της τιμής του προϊόντος λόγω της υπεραξίας που δημιουργεί το εμπορικό σήμα και αυτοί είναι : η αναγνωρισιμότητα της μάρκας, η αφοσίωση και εμπιστοσύνη του κοινού προς το προϊόν, η αντιλαμβανόμενη ποιότητα που συνδέει τη μάρκα με το προϊόν και τέλος οι ισχυροί δεσμοί μεταξύ προϊόντος και πελατών.

Σύμφωνα με τον Keller¹⁰ τα κυριότερα πλεονεκτήματα που προσφέρει το εμπορικό σήμα στο προϊόν και την επιχείρηση είναι τα εξής:

- Βελτιωμένη αντίληψη για την ποιότητα του προϊόντος
- Μεγαλύτερη αφοσίωση των πελατών στο προϊόν
- Περισσότερο ισχυρή θέση ως προς τον ανταγωνισμό της αγοράς και την κρίση
- Μεγαλύτερο περιθώριο κέρδους
- Ανελαστική ζήτηση σε πιθανή αύξηση των τιμών
- Περισσότερη ελαστικότητα ζήτησης στις μειώσεις των τιμών
- Καλύτερη εμπορική συνεργασία και υποστήριξη
- Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις ενέργειες του μάρκετινγκ
- Πιθάνες ευκαιρίες αδειοδότησης (licensing)
- Επιπλέον ευκαιρίες επέκτασης της μάρκας

1.4.4 ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑ (KNOW-HOW)

Τεχνογνωσία είναι η βιομηχανική γνώση και τεχνική , η οποία είναι απόρρητη , και αφορά σε μη κατοχυρωμένες εφευρέσεις , διαδικασίες και μεθόδους που σε συνδυασμό με την

⁹ Aaker D.A. (1996) "Building Strong Brands", New York, The Free Press, page 303

¹⁰ Keller Kevin Lane, Tony Aperia, Mats Georgson, "Strategic Brand Management: A European Perspective", Pearson Education, 2008, page 2008

εξειδικευμένη γνώση και τη συσσωρευμένη εμπειρία του προσωπικού της επιχείρησης μπορούν να προσδώσουν τέτοια χαρακτηριστικά στο προϊόν που να το κάνουν μοναδικό.

Στην σύγχρονη οικονομία όπου η οικονομική ευημερία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη γνώση και την τεχνολογία, το know how είναι ένας από τους ισχυρότερους παράγοντες διαφοροποίησης και ως εκ τούτου πηγή απόκτησης ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.¹¹

“Το know-how θεωρείται εισφορά σε είδος και η αξία του μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου ή την αύξηση αυτού. Η εξακρίβωση της αξίας του από τους εκτιμητές του άρθρου 9 του ν. 2190/1920, είναι δεσμευτική για τον οικονομικό έφορο (Υπ. Οικ. Α. 1506/1987)”¹²

1.5 Δικαιώματα (όπως π.χ. Παραχωρήσεις) Εκμεταλλεύσεως Ορυχείων - Μεταλλείων – Λατομείων (Λογ/σμός 16.02)

Οι εδαφικές εκτάσεις που μπορεί να έχει στην κατοχή της μια οικονομική μονάδα διακρίνονται σε αυτές που έχουν απεριόριστη διάρκεια ζωής, και συνεπώς δεν αποσβένονται, και σε αυτές που έχουν περιορισμένη διάρκεια ζωής όπως για παράδειγμα τα ορυχεία, μεταλλεία και τα λατομεία, τα οποία αποσβένονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Η αξία κτήσεως της κυριότητας τους παρακολουθείται στους υπολογαριασμούς 10.01, 10.02, 10.03 αντίστοιχα. Τα δικαιώματα εκμετάλλευσης όμως των ορυχείων – μεταλλείων – λατομείων παρακολουθούνται στον υπολογαριασμό 16.02.

Πιο αναλυτικά παρακολουθείται:

- Το κόστος κτήσης του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως των παραπάνω, δηλαδή του εμπράγματος δικαιώματος της μεταλλειοκτησίας.
- Τα σχετικά έξοδα που πραγματοποιεί η οικονομική μονάδα προκειμένου να της χορηγήσει η Αρμόδια Αρχή το δικαίωμα εκμετάλλευσης του ορυχείου ή μεταλλείου που βρίσκεται σε έδαφος που αποτελεί ιδιοκτησία της. Τα έξοδα αυτά καταχωρούνται μόνο στην περίπτωση που η επιχείρηση τα θεωρήσει αξιόλογα.

¹¹ Teece J. David, “Essays in technology management and policy, selected papers of David J. Teece”, World Scientific Publishing Co, Pte. Ltd, 2003, page 55

¹² Σακελλής Ι. Εμμανουήλ “Ο “Πανδέκτης” του Λογιστή, Λογιστικό-Φορολογικό Δίκαιον και Λογιστική”, τόμος β', εκδόσεις Ε. Σακελλή, 2009, σελίδα 1167

Η αξία κτήσεως περιλαμβάνει τόσο τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση για να εξασφαλίσει το δικαίωμα εκμετάλλευσής τους, όσο και τα ειδικά έξοδα, δηλαδή τα συμβολαιογραφικά, τις αμοιβές δικηγόρων, τα τέλη χαρτοσήμου των σχετικών συμβάσεων κ.α.. Στο Προσάρτημα αναλύονται και επεξηγούνται τα ποσά που αφορούν τη χρήση.

Στον **υπολογαριασμό 16.03 “λοιπές παραχωρήσεις”** παρακολουθείται η αξία κτήσεως λοιπών δικαιωμάτων με την ίδια λογιστική αντιμετώπιση όπως στον υπολογαριασμό 16.02.

1.6 Δικαιώματα Χρήσεως Ενσώματων Παγίων Στοιχείων (Λογ/σμός 16.04)

Σύμφωνα με τον ν. 2190/1920, άρθρο 8 παρ. 5 το μετοχικό κεφάλαιο μιας ανώνυμης εταιρείας συμπεριλαμβάνει τα στοιχεία ενεργητικού που μπορούν να αποτιμηθούν χρηματικά. Ο λογαριασμός των δικαιωμάτων χρήσεως ενσώματων παγίων στοιχείων αφορά στην παρακολούθηση της αξίας χρήσεως παγίων στοιχείων τα οποία εκφράζουν την εισφορά σε είδος κατά τη διαδικασία σύστασης μιας ανώνυμης εταιρείας ή ακόμα κατά τη διαδικασία αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου. Η αξία της εισφοράς αυτής προσδιορίζεται με τη βοήθεια εκτιμητών (άρθρο 9, ν.2190/1920).

1.7 Λοιπά Δικαιώματα (Λογ/σμός 16.05)

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται τα περιουσιακά στοιχεία που δεν εντάσσονται σε κάποια από τις προαναφερθείσες κατηγορίες των λογαριασμών 16.00 – 16.04 και περιλαμβάνει τα μισθωτικά δικαιώματα, την πνευματική ιδιοκτησία, τα λογισμικά προγράμματα, κ.α..

- **Μισθωτικά Δικαιώματα:** Αφορά στην μεταβίβαση μισθωτικών δικαιωμάτων για συγκεκριμένο ακίνητο από τον μισθωτή ακινήτου στην επιχείρηση. Στον λογαριασμό 16.05 καταχωρείται η αξία του μισθώματος στον μισθωτή και

αποσβένεται σε ισόποσες δόσεις μέσα στο χρόνο ισχύος του μισθωτικού δικαιώματος.

- **Πνευματική Ιδιοκτησία:** Ο όρος πνευματική ιδιοκτησία αναφέρεται στα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών επί των έργων τους. Πεδίο εφαρμογής είναι τα έργα λογοτεχνίας, τέχνης και επιστήμης όπως τα θεατρικά έργα, οι μουσικές συνθέσεις, τα οπτικοακουστικά έργα, οι βάσεις δεδομένων, το λογισμικό κτλ.. Τα δικαιώματα που εξασφαλίζονται είναι τόσο ηθικά όσο και περιουσιακά. Ο λόγος της παραχώρησης των απόλυτων αυτών δικαιωμάτων είναι ότι αποτελεί κίνητρο για τη δημιουργία καινοτομιών και συνδέεται με τη θεωρία των property rights, όπου ο δημιουργός αποσκοπώντας σε δικό του οικονομικό όφελος δημιουργεί έργα καινοτομίας τα οποία εξυπηρετούν όμως και το κοινωνικό σύνολο. Στην εποχή μας όπου η γνώση και η καινοτομία διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο σε επίπεδο κοινωνικό αλλά κυρίως οικονομικό, ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων (2121/1993) συμβάλλει στην ανάπτυξη των παραπάνω.
- **Λογισμικό:** Λογισμικό (Software) είναι η συλλογή από προγράμματα υπολογιστών, διαδικασίες και οδηγίες χρήσεως που εκτελούν ορισμένες εργασίες σε ένα υπολογιστικό σύστημα.(Wordreference.com; WordNet 2.0, Princeton University, Princeton NJ) . Το λογισμικό υπολογιστών είναι το άυλο μέρος του υπολογιστή, δηλαδή τα προγράμματα και οι εφαρμογές. Τα προγράμματα αυτά και το προπαρασκευαστικό υλικό του σχεδιασμού τους προστατεύονται από τα δικαιώματα περί πνευματικής ιδιοκτησίας.
- **Βάσεις Δεδομένων:** Βάση δεδομένων είναι η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων διευθετημένων κατα συστηματικό τρόπο. (ν 2121/1993 άρθρο 2,παρ 2). Πνευματική δημιουργία θεωρούνται και οι βάσεις δεδομένων εξαιτίας της επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου τους και όχι λόγω του περιεχομένου τους.

1.8 Προκαταβολές Κτήσεως Ασώματων Ακινήτοποιήσεων (Λογ/σμός 16.98)

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. παρ 2.2.110 περ. 22 αλλά και την παρ.2.2.109 περ.5 στον λογαριασμό 16.98 καταχωρούνται οι προκαταβολές που δίνονται από την επιχείρηση, ούτως ώστε να αποκτήσει ασώματες ακινητοποιήσεις. Μετά τη λήψη του σχετικού δικαιολογητικού πιστώνεται ο λογαριασμός 16.98 και χρεώνεται ο οικείος λογαριασμός των ασώματων παγίων στοιχείων.

1.9 Αποσβέσεις Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων (Λογ/σμός 16.99)

Οι αποσβέσεις των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης είναι μείζονος σημασίας για την επιχείρηση καθώς θεωρούνται έμμεση πηγή χρηματοδότησης. Ο λόγος είναι ότι ενώ συνιστούν υπολογιστικό έξοδο, και όχι συναλλακτικό, μειώνουν το καθαρό αποτέλεσμα χρήσης καθώς εμφανίζονται αφαιρετικά από τα έσοδα και συνεπώς μειώνουν το φόρο εισοδήματος που υποχρεούται να καταβάλλει η οικονομική μονάδα στην αρμόδια φορολογική αρχή.

Ο λογαριασμός 16.99 χρησιμοποιείται για την καταχώρηση των αποσβεσμένων ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς απόσβεσης. Στην πίστωση του λογαριασμού αυτού εμφανίζονται οι συσσωρευμένες αποσβέσεις του εκάστοτε άυλου στοιχείου. Όταν ολοκληρωθούν οι αποσβέσεις της αξίας των άυλων στοιχείων οι αποσβέσεις μεταφέρονται από τους υπολογαριασμούς του 16.99 στους αντίστοιχους λογαριασμούς του λογαριασμού 16 με αποτέλεσμα οι παραπάνω λογαριασμοί να εξισώνονται. Το ΕΓΛΣ και ο Ν.2190/1920 άρθρο 42 παρ. 7 επιβάλλουν τον έμμεσο τρόπο αποσβέσεως των άυλων πάγιων στοιχείων.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. και τον Ν.2190/1920 άρθρο 43 παρ 4 για τις αποσβέσεις των υπολογαριασμών του λογαριασμού 16 αναφέρεται:

- **Υπεραξία:** “*Η υπεραξία της επιχειρήσεως (goodwill) αποσβένεται είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα, σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν τα πέντε έτη. (άρθρο 43 παρ. 4 περ. β)*”.
- **Δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας:** “*Η αξία κτήσεως των άυλων περιουσιακών στοιχείων που παρακολουθούνται στον λογαριασμό 16.01 αποσβένεται τμηματικά με ισόποση ετήσια απόσβεση μέσα στο χρόνο της παραγωγικής χρησιμότητας κάθε άυλου στοιχείου και, σε περίπτωση που το άυλο δικαίωμα έχει από το νόμο προστασία*

περιορισμένης διάρκειας, μέσα στο χρόνο της περιορισμένης αυτής διάρκειας.(ΕΓΛΣ 2.2.110, παρ. 4 και Ν. 2190/1920 άρθρο 43 παρ.4 , περ.γ)”. Για παράδειγμα, η δαπάνη εμπορικού σήματος, επειδή είναι επένδυση και συμβάλει στην απόκτηση εισοδήματος από την επιχείρηση για περισσότερες από μια διαχειριστικές χρήσεις, αποσβένεται ισόποσα σε δέκα (10) ισόποσες ετήσιες χρήσεις, με έναρξη από το μήνα τον οποίο άρχισε η εκμετάλλευση η χρήση του σήματος

- **Δικαιώματα (όπως π.χ. Παραχωρήσεις) εκμεταλλεύσεως ορυχείων – μεταλλείων – λατομείων και Λοιπές Παραχωρήσεις:** “Τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης των λογαριασμών “έξοδα ερευνών ορυχείων- μεταλλείων – λατομείων” και “ έξοδα λοιπών ερευνών” καθώς και οι παραχωρήσεις και τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας των λογαριασμών “δικαιώματα εκμεταλλεύσεως ορυχείων – μεταλλείων – λατομείων” και “λοιπές παραχωρήσεις” αποσβέννεται, είτε εφάπαξ κατά το έτος πραγματοποιησεώς τους, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία, εκτός αν ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας προβλέπουν διαφορετική ρύθμιση. (άρθρο 43 παρ. 4 περ. Α σε συνδυασμό με παρ. 3 περ.α του ίδιου άρθρου)”
- **Δικαιώματα χρήσης ενσώματων πάγιων στοιχείων και Λοιπά δικαιώματα:** “Αποσβέννεται σε ισόποσες ετήσιες αποσβέσεις μέσα στο χρόνο που καθορίζεται συμβατικά για την χρησιμοποίηση κάθε άυλου παγίου στοιχείου. (Ν. 2190/1920 άρθρο 43 παρ. 4 περ δ).”

1.10 Παύση – Πώληση Άυλων Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

Αν υπάρξει οριστική παύση χρησιμοποίησης του άυλου παγίου ενώ δεν έχει ολοκληρωθεί η απόσβεση του κόστους κτήσης του, τότε η οικονομική μονάδα εμφανίζει ζημία και οφείλει να μεταφέρει το αναπόσβεστο υπόλοιπο στον λογαριασμό 81.02.99 “λοιπές έκτακτες ζημίες”.

Αν πωληθεί το άυλο περιουσιακό στοιχείο τότε πιστώνεται ο οικείος λογαριασμός με το τίμημα της πώλησης και χρεώνεται με τα έξοδα που πιθανόν προκύπτουν κατά την πώληση. Στην πίστωση επίσης μεταφέρονται και οι συσσωρευμένες αποσβέσεις που διενεργήθηκαν μέχρι την πώληση.

Τέλος σε περίπτωση παραχώρησης της χρήσης ενός άυλου παγίου στοιχείου, η παρακολούθηση και ενημέρωση του οικείου λογαριασμού γίνεται κανονικά καθώς η

κυριότητα του στοιχείου παραμένει στην οικονομική μονάδα. Τα έσοδα παραχώρησης καταχωρούνται στον λογαριασμό 75.03 “έσοδα από προνόμια και διοικητικές παραχωρήσεις”.

1.11 Φορολογία Υπεραξίας

Η υπεραξία της επιχείρησης προκειμένου να καταχωρηθεί στον λογαριασμό 16.00 πρέπει να προκύπτει μόνο από συγχώνευση ή εξαγορά. Η επιχείρηση αποτελείται από περιουσιακά στοιχεία τα οποία κατά την πώλησή της πρέπει να αποτιμηθούν προκειμένου να βρεθεί η ελάχιστη αξία μεταβίβασής της και να προσδιοριστεί η φορολόγηση της υπεραξίας. Η πώληση μιας επιχείρησης συντελείται με τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων κυριότητας επί των περιουσιακών στοιχείων της, που στις προσωπικές εταιρίες και Ε.Π.Ε. είναι τα εταιρικά μερίδια ή μερίδες, στις ανώνυμες εταιρίες είναι οι μετοχές και στις δε ατομικές επιχειρήσεις, ολόκληρη η επιχείρηση. Όταν μεταβιβάζεται η επιχείρηση με αντάλλαγμα, δηλαδή όταν πωλείται η επιχείρηση, τότε μόνο προκύπτει υπεραξία που φορολογείται (ΕγκΥπΟικ 1052699/30.5.2003, Εγκ. 1014008/9.2.2001). Κατά συνέπεια, όταν μετατρέπεται η επιχείρηση σε άλλης μορφής επιχείρηση, δεν υπάρχει υπεραξία.

Σύμφωνα με τον νόμο 2238/1994 άρθρο 13, παρ. 1 η ωφέλεια, ή αλλιώς η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης, ή υποκαταστήματος επιχείρησης, λόγω πώλησης σε τρίτους στο σύνολό της, δηλαδή συμπεριλαμβανομένων και των άυλων στοιχείων αυτής (π.χ. Φήμη και πελατεία, επωνυμία, σήμα) φορολογείται με συντελεστή 20%. Με το ίδιο ποσοστό φορολογείται και η μεταβίβαση εταιρικών μεριδίων ή μερίδων, μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο Αθηνών, ποσοστών σε κοινωνία αστικού δικαίου που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα ή σε κοινοπραξία, εκτός κοινοπραξίες τεχνικών έργων της παρ. 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Η υπεραξία αυτή λογίζεται ως εισόδημα.

Στην περίπτωση που μεταβιβάζεται ατομική επιχείρηση ή μερίδιο Ο.Ε ή Ε.Ε. από τον γονέα στα τέκνα ή απο σύζυγο σε σύζυγο λόγω συνταξιοδότησης δεν υπόκειται σε φόρο υπεραξίας, εκτός αν η εταιρεία έχει κάποιο ακίνητο και τότε η αντικειμενική αξία του ακινήτου, που ισχύει τον καιρό αυτό της αποχώρησης λόγω σύνταξης, φορολογείται, δηλαδή προκύπτει φόρος υπεραξίας που ισούται με:

αντικειμενική αξία ακινήτων * 5% * ποσοστό μεριδίου αποχωρούντος.

Όταν μεταβιβάζεται ατομική επιχείρηση ή μερίδιο Ο.Ε. ή Ε.Ε., ή κοινωνίας κτλ., ή μερίδιο Ε.Π.Ε. σε συγγενείς με βαθμό συγγένειας Α' κατηγορίας (παιδιά, σύζυγο, εγγόνια, παππούδες) χωρίς αποχώρηση λόγω σύνταξης, τότε προκύπτει υπεραξία που φορολογείται με συντελεστή 5%.

Όταν μεταβιβάζεται ατομική επιχείρηση ή μερίδιο Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή κοινωνίας κτλ. σε συγγενή Β' κατηγορίας (γαμπροί, νύφες κτλ.), χωρίς αποχώρηση λόγω σύνταξης, τότε η υπεραξία φορολογείται με συντελεστή 10% .

Στην Απόφαση υπ αριθ. 1030366/10307/Β0012/ΠΟΛ.1053/1.4.2003 του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, καθορίζεται ο τρόπος προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας κατά τη μεταβίβαση με επαχθή αιτία ολόκληρης επιχείρησης, εταιρικών μεριδίων ή μερίδων, ποσοστών συμμετοχής, καθώς και μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

Στην περίπτωση μεταβίβασης **ατομικής επιχείρησης** το ελάχιστο ποσό υπεραξίας προσδιορίζεται αν από την ελάχιστη αξία μεταβίβασης αφαιρεθεί το κόστος απόκτησης. Το κόστος απόκτησης είναι το κόστος απόκτησης της επιχείρησης από τον μεταβιβάζοντα, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 3000 ευρώ.

Η ελάχιστη αξία μεταβίβασης είναι το άθροισμα της *ύλης αξίας* και της *καθαρής θέσης* της επιχείρησης.

Η *ύλη αξία* αποτελείται από το μέσο όρο των εισοδημάτων των τελευταίων 5 ετών πριν την μεταβίβαση της επιχείρησης (στη περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία ή τηρούνται βιβλία Α ή Β κατηγορίας λαμβάνεται ο μέσος όρος των κατά τη δήλωση εισοδημάτων κάθε πηγής που αφορούν την επιχειρηματική της δραστηριότητα, ενώ στη περίπτωση που τηρούνται βιβλία Γ κατηγορίας λαμβάνεται ο μέσος όρος των ολικών αποτελεσμάτων εκμεταλλεύσεως.) μειωμένα κατά την αμοιβή των εμποροϋπαλλήλων και τους τόκους των ιδίων κεφαλαίων που υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου των εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου ετήσιας διάρκειας. Το ποσό που προκύπτει αναπροσαρμόζεται με την εφαρμογή της ληξιπρόθεσμης ράντας $\alpha = R \cdot 1 - u^n / i$ Τέλος το ποσό που προκύπτει προσαυξάνεται με ποσοστιαίους συντελεστές που εξαρτώνται από τα έτη λειτουργίας της επιχείρησης.

Η *Καθαρή Θέση* βρίσκεται αν από την ύλη αξία αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις και προστεθούν η αναπόσβεστη αξία των παγίων, τα αποθέματα και οι απαιτήσεις στην περίπτωση που η επιχείρηση τηρεί βιβλία Α ή Β κατηγορίας, ενώ στην περίπτωση που τηρεί βιβλία Γ κατηγορίας η ύλη αξία προσαυξάνεται με την Καθαρή Θέση λαμβάνεται όπως

εμφανίζεται στον τελευταίο πρίν την μεταβίβαση επίσημο ισολογισμό και την αξία των ακινήτων της εταιρείας κατά το μέρος που η αξία του καθενός από αυτά υπερβαίνει την αξία κτήσης τους.

Στην περίπτωση μεταβίβασης **εταιρικών μεριδίων και ποσοστών συμμετοχής υποχρέων της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του Κ.Φ.Ε.** το ελάχιστο ποσό υπεραξίας βρίσκεται εάν από την ελάχιστη αξία μεταβίβασης όλων των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης αφαιρεθεί το κόστος απόκτησής της, και η τυχόν διαφορά πολλαπλασιάζεται με το ποσοστό συμμετοχής του μεταβιβάζοντος.

Η ελάχιστη αξία μεταβίβασης προσδιορίζεται όπως και στην ατομική επιχείρηση με τη διαφορά ότι επιπλέον προστίθενται η αναπόσβεστη αξία των ακινήτων, των αυτοκινήτων και η θετική διαφορά μεταξύ αντικειμενικής αξίας και τιμής κτήσης των ακινήτων όταν οι επιχειρήσεις τηρούν βιβλία Α-Β κατηγορίας, ενώ για αυτές που τηρούν βιβλία Γ κατηγορίας προστίθεται η υφιστάμενη διαφορά μεταξύ της αξίας των ακινήτων όπως αυτή προσδιορίζεται κατά το χρόνο μεταβίβασης στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων και της εμφανιζόμενης στα βιβλία αξίας κτήσης αυτών, αν η δεύτερη είναι μικρότερη της πρώτης.

Ως κόστος απόκτησης λαμβάνεται το κεφάλαιό της όπως αναφέρεται στο καταστατικό της, ενώ αν έχουν λάβει χώρα αυξομειώσεις του κεφαλαίου λαμβάνεται ο μέσος όρος του κεφαλαίου της επιχείρησης των 5 τελευταίων χρήσεων.

Τέλος στην **περίπτωση μεταβίβασης μεριδίων ημεδαπών Ε.Π.Ε.** η ελάχιστη αξία των μεριδίων προκύπτει από την πρόσθεση α) των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας όπως εμφανίζονται στον τελευταίο επίσημο ισολογισμό και των αυξομειώσεών τους, β) της *άυλης αξίας* που βρίσκεται με τον ίδιο τρόπο όπως στην περίπτωση της ατομικής επιχείρησης χωρίς την αφαίρεση της αμοιβής εμποροϋπαλλήλου, και γ) της υφιστάμενης διαφοράς μεταξύ της αξίας των ακινήτων της εταιρείας. Το ποσό που προκύπτει σύμφωνα με τα παραπάνω, διαιρούμενο δια του αριθμού των υφιστάμενων κατά το χρόνο μεταβίβασης μεριδίων, αντιπροσωπεύει την ελάχιστη πραγματική αξία του κάθε μεριδίου, η οποία πολλαπλασιαζόμενη στη συνέχεια με τον αριθμό των μεταβιβαζόμενων μεριδίων αποτελεί την ελάχιστη αξία των τελευταίων.

Για τον προσδιορισμό της κατώτατης πραγματικής αξίας των **μετοχών ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών** λαμβάνεται ο λόγος του μέσου όρου των ολικών αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης των 5 τελευταίων ισολογισμών και του μέσου όρου των ιδίων κεφαλαίων της ίδιας χρονικής περιόδου. Το ποσό αυτό προσανξάνεται με τα ίδια κεφάλαια που εμφανίζονται στον τελευταίο επίσημο ισολογισμό και τις αυξομειώσεις που συνέβησαν μέχρι και την τελευταία ημέρα της μεταβίβασης. Στο

αποτέλεσμα που προκύπτει προστίθεται και η διαφορά μεταξύ της αξίας των ακινήτων της εταιρείας όπως αυτή προσδιορίζεται κατά το χρόνο μεταβίβασης και της εμφανιζόμενης στα βιβλία κτήσης αυτών, αν η δεύτερη είναι μικρότερη της πρώτης. Το τελικό ποσό που προκύπτει αν διαιρεθεί με τον αριθμό των μετοχών που υπάρχουν κατά το χρόνο μεταβίβασης είναι η ελάχιστη πραγματική αξία της κάθε μετοχής. Συνεπώς αν το παραπάνω ποσό πολλαπλασιαστεί με τον αριθμό των μεταβιβαζόμενων μετοχών αποτελεί την κατώτατη πραγματική αξία των μεταβιβαζόμενων μετοχών.

Εάν από το συμβολαιογραφικό έγγραφο ή ιδιωτικό συμφωνητικό προκύπτει μεγαλύτερη πραγματική αξία των μεταβιβαζόμενων μετοχών από ότι προκύπτει από την παραπάνω διαδικασία, λαμβάνεται υπόψη η συμφωνηθείσα.

Το παρακάτω παράδειγμα, που περιλαμβάνεται στο νόμο, επεξηγεί τα όσα έχουν προαναφερθεί:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

(Μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης)

Ατομική επιχείρηση εμπορίας αγαθών με αποκλειστικά λιανικές πωλήσεις τηρεί βιβλία Β' κατηγορίας. Λειτουργεί εννέα (9) έτη επί ιδιόκτητου καταστήματος, ενώ η αναπόσβεστη αξία του λοιπού πάγιου εξοπλισμού της ανέρχεται στις 31.12.2002 σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ. Η επιχείρηση αυτή μεταβιβάζεται στις 27.4.2003 αντί συμφωνηθέντος τιμήματος είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ και έχει καθαρά κέρδη στις 5 προηγούμενες χρήσεις ως κατωτέρω.

A. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

I. ΑΥΛΗ ΑΞΙΑ

Έτος	Καθαρά Κέρδη Χρήσεως
2011	25.000,00 €
2010	18.000,00 €
2009	17.000,00 €
2008	16.000,00 €
2007	14.000,00 €

Μέσος όρος αυτών: $90.000 : 5 = 18.000,00$

Μείον

α) Εμπορική αμοιβή 13.530

β) Τόκοι ιδίων κεφαλαίων

$(3.000 \times 4,85\%) = 145,50$ (13.675,50)

Υπόλοιπο 4.324,50.

Αναπροσαρμογή με την εφαρμογή της ράντας: $(4.324,50 \times 4,3) = 18595,35$

Πλέον

Προσάυξηση με τα έτη λειτουργίας: $(18595,35 \times 20\%) = \underline{3.719,07}$

Άθροισμα (άυλη αξία) 22.314,42

II. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ

Επειδή διενεργεί μόνο λιανικές πωλήσεις, δεν υπάρχουν απαιτήσεις, ενώ το απόθεμα εμπορευσίμων με τις υποχρεώσεις αλληλοσυμψηφίζονται. Κατά συνέπεια, η καθαρή θέση της ανέρχεται σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ που είναι η αναπόσβεστη αξία των παγίων.

III. ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΞΙΑ

Άυλη αξία + καθαρή θέση

$(22.314,42 + 2.000) = 24.314,42$

Μείον

Κόστος απόκτησης (3.000,00)

Υπεραξία επιχείρησης 21.314,42

- Οφειλόμενος φόρος

$(21.314,42 \times 20\%) = 4.462,88$

B. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΤΩΤΑΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΑΞΙΑΣ

Εάν η επιχείρηση είχε μεταβιβασθεί σε συγγενή Β' βαθμού, τότε ο οφειλόμενος φόρος θα ήταν:

(άυλη αξία + καθαρή θέση = κατώτατη πραγματική αξία)

$22.314,42 + 2.000 = 24.314,42$

$24.314,42 \times 10\% = 2.431,44$

Από 26/1/2011 (ΠΟΛ. 1017/26.1.2011), το επιτόκιο είναι $i = 4,85\%$, η ράντα είναι $a = 4,3\%$. Ενώ η εμπορική αμοιβή για ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις είναι 13.530 ευρώ, η εμπορική αμοιβή για ατομικές επιχειρήσεις παρ. Υπηρεσιών = 17.589 ευρώ, και η εμπορική

αμοιβή για Ο.Ε. = 27.060 ευρώ.

Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα άυλα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης (δικαιώματα μεταλλειοκτησίας, σήμα, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, πνευματική ιδιοκτησία) το κέρδος ή η ωφέλεια που προκύπτει από την εκχώρηση ή την μεταβίβασή τους φορολογείται με συντελεστή 20%.

1.12 Έξοδα Πολυτεούς Απόσβεσης (λογ/σμοί 16.10-16.19 και 16.90)

Βάσει του Ε.Γ.Λ.Σ. Έξοδα πολυτεούς απόσβεσης είναι αυτά που πραγματοποιούνται από την επιχείρηση κατά την ίδρυση και αρχική οργάνωσή της, την απόκτηση διαρκών μέσων εκμετάλλευσης, αλλά και αυτά που δαπανώνται για την επέκταση και αναδιοργάνωσή της.

“Σύμφωνα με τη βασική λογιστική αρχή της αντιπαραθέσεως εσόδων- εξόδων (Matching Principle), οι δαπάνες αυτές δεν πρέπει να αποτελούν έξοδο της χρήσεως στην οποία πραγματοποιούνται, αλλά πρέπει να κατανέμονται και να βαρύνουν τα αποτελέσματα των χρήσεων που ωφελούνται από τις δαπάνες αυτές.

Τα έξοδα αυτά διαφέρουν από τα έξοδα που καταχωρούνται στους μεταβατικούς λογαριασμούς του Ενεργητικού ως “Έξοδα επομένων χρήσεων”, στο ότι τα τελευταία έξοδα αφορούν συνήθως δαπάνες, και βαρύνουν τα αποτελέσματα μιας σχετικά βραχείας διάρκειας χρονικής περιόδου και είναι επαναλαμβανόμενες (π.χ. ενοίκια , ασφάλιστρα). Αντίθετα τα έξοδα πολυτεούς απόσβεσης αφορούν δαπάνες που αναφέρονται σε μακρότερη χρονική περίοδο και είναι μη επαναλαμβανόμενες.”¹³

Η απόσβεσή τους γίνεται όπως και στα υπόλοιπα άυλα περιουσιακά στοιχεία, είτε εφάπαξ κατά το έτος που πραγματοποιούνται, είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μία πενταετία. Εξαιρέση αποτελούν :

- τα “έξοδα ερευνών – ορυχείων- μεταλλείων-λατομείων”
- οι “συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”
- οι “διαφορές εκδόσεως και εξοφλήσεως ομολογιών”.

---

¹³Μπατσινίλας Επαμεινώνδας – Πατατούκας Κυριάκος “Σύγχρονη Λογιστική Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με αναφορά κατά θέμα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα” , Τόμος Α', Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2010, σελίδα 448-449

Οι διατάξεις του Ν. 2190/1920 (άρθρο 43, παράγρ. 3Δ και 4α) “απαγορεύουν” την οποιαδήποτε διανομή κερδών μέχρι να αποσβεστούν πλήρως τα έξοδα εγκατάστασης-πολυετούς απόσβεσης, εκτός και αν το αναπόσβεστο υπόλοιπο των παραπάνω εξόδων είναι μικρότερο από το άθροισμα των προαιρετικών αποθεματικών και του υπολοίπου των κερδών εις νέο.

Παρακάτω ακολουθεί μια συνοπτική αναφορά στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού εξόδων πολυετούς απόσβεσης.

16.10 Έξοδα Ίδρυσης και Πρώτης Εγκατάστασης

Στον παρόντα λογαριασμό καταχωρούνται τα έξοδα ίδρυσης- σύστασης μιας επιχείρησης, (όπως για παράδειγμα τα έξοδα κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού), τα έξοδα διοίκησης που πραγματοποιούνται μέχρι η επιχείρηση να καταστεί έτοιμη για την έναρξη της παραγωγικοσυναλλακτικής της δραστηριότητας και τέλος τα έξοδα επεκτάσεως της επιχείρησης (π.χ. ίδρυση υποκαταστήματος). Ακόμα σε υπολογαριασμό του λογαριασμού 16.10 καταχωρούνται και τα έξοδα διαμόρφωσης χώρων μισθωμένου από την επιχείρηση ακινήτου σε αντίθεση με τα έξοδα που πραγματοποιούνται για προσθήκες και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων που καταχωρούνται σε υπολογαριασμό του λογαριασμού 11.

16.11 Έξοδα Έρευνών Ορυχείων- Μεταλλείων- Λατομείων

Στον λογαριασμό 16.11 καταχωρούνται τα έξοδα που πραγματοποιούνται για έρευνες ανεύρεσης ή αξιοποίησης ορυχείων ή μεταλλείων. Η επιχείρηση δύναται να διαλέξει έναν από τους παρακάτω τρόπους για την απόσβεση των παραπάνω εξόδων:

- εφάπαξ μέσα στη διαχειριστική χρήση που πραγματοποιήθηκαν
- εφάπαξ μέσα σε μία από τις τέσσερις διαχειριστικές χρήσεις που ακολουθούν
- τμηματικά μέσα στις διαχειριστικές αυτές χρήσεις

16.12 Έξοδα Λοιπών Έρευνών

Στον παραπάνω λογαριασμό παρακολουθούνται τα έξοδα που πραγματοποιούνται για έρευνες που γίνονται προκειμένου να ανακαλυφθούν νέα προϊόντα, να βελτιωθούν τα ήδη υπάρχοντα, να βελτιωθούν οι μέθοδοι παραγωγικής διαδικασίας και γενικά για να προαχθεί η επιστημονική και τεχνική γνώση μιας επιχείρησης.

16.13 Έξοδα Αυξήσεως Κεφαλαίου και Εκδόσεως Ομολογιακών Δανείων

Γίνεται κατανοητό από τον τίτλο του λογαριασμού αυτού ότι εδώ καταχωρούνται τα έξοδα που γίνονται τόσο για την άυξηση του κεφαλαίου της (π.χ. Έξοδα διαφημίσεων και ανακοινώσεων) όσο και για την έκδοση ομολογιακού δανείου (π.χ. Έξοδα εκτύπωσης ομολογίων).

16.14 Έξοδα Κτήσεως Ακινήτοποιήσεων

Σε αυτόν τον λογαριασμό καταχωρούνται τα έξοδα που πραγματοποιούνται προκειμένου να αποκτηθούν ενσώματες ή ασώματες ακινήτοποιήσεις τα οποία δεν προσαρξάνουν το κόστος κτήσεώς τους αλλά αντιμετωπίζονται ως έξοδα πολυετούς απόσβεσης . Παραδείγματα τέτοιων εξόδων είναι ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, τα συμβολαιογραφικά έξοδα , μεσιτικά, και αμοιβές δικηγόρων.

16.15 Συναλλαγματικές Διαφορές από Πιστώσεις και Δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων

Στον λογαριασμό αυτό παρακολουθούνται οι συναλλαγματικές διαφορές των δανείων ή πιστώσεων που συνάπτονται σε ξένο νόμισμα και αφορούν την απόκτηση παγίων στοιχείων. Οι διαφορές αυτές προκύπτουν είτε κατά την πληρωμή των δόσεων ή την εξόφληση των παραπάνω, είτε κατά την αποτίμηση σε ευρώ στο τέλος της χρήσης των υπολοίπων των δανείων αυτών.

Οι συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων “αποσβέννυνται τμηματικά, ανάλογα με την υπόλοιπη κανονική χρονική διάρκεια του δανείου ή της πίστωσης, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις της περίπτ. 23 της παρ. 2.2.110 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980 "περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου" (ΦΕΚ Α' 75/1980), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τη διάταξη της παρ. 12 του μοναδικού άρθρου του Π.Δ. 502/1984 "τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Π.Δ. 1132/1980" (ΦΕΚ Α' 179/1984). Τα ποσά και ο λογιστικός χειρισμός των παραπάνω συναλλαγματικών διαφορών που αφορούν τη χρήση αναφέρονται στο προσάρτημα.”(Ν. 2190/1920 , άρθρο 43 παρ. 3 , περ. γ)

16.16 Διαφορές Εκδόσεως και Εξοφλήσεως Ομολογιών

Στον προκείμενο λογαριασμό εμφανίζονται οι διαφορές από τη διάθεση των ομολογιών σε τιμή μικρότερη από την ονομαστική τους αξία και οι διαφορές από την εξόφληση ομολογιών σε τιμή μεγαλύτερη από την ονομαστική τους αξία (έκδοση ομολογιών υπέρ ή υπό το άρτιο).

Η απόσβεσή τους γίνεται σε τμηματικές ισόποσες δόσεις μέχρι την εξόφληση του ομολογιακού δανείου.

16.17 Έξοδα Αναδιοργάνωσης

Εδώ καταχωρούνται τα έξοδα μελετών οικονομικής, εμπορικής, τεχνικής και διοικητικής αναδιοργάνωσης σε ριζικό επίπεδο που γίνονται εξαιτίας επεκτάσεων ή αλλαγών στην οργανωτική ή εμπορική δραστηριότητα μιας επιχείρησης.

16.18 Τόκοι Δανείων Κατασκευαστικής Περιόδου

Στον λογαριασμό 16.18 καταχωρούνται οι τόκοι των δανείων ή πιστώσεων που συνήφθησαν

για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων.

16.19 Λοιπά έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης

Εδώ καταχωρούνται τα έξοδα που έχουν τα χαρακτηριστικά εξόδων πολυετούς απόσβεσης και δεν εντάσσονται σε καμία από τις προαναφερθείσες κατηγορίες.

16.90 Έξοδα μετεγκατάστασης της επιχείρησης

Σύμφωνα με την γνωμάτευση του Ε.Σ.Υ.Λ. 260/11.1.1996 στον παρόντα λογαριασμό παρακολουθούνται τα έξοδα μετεγκατάστασης που εξομοιώνονται με έξοδα εγκατάστασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΛΠ 38

“ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ”

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, έχει δημιουργήσει την ανάγκη υιοθέτησης ενός κοινού “κώδικα επικοινωνίας” μεταξύ των επιχειρήσεων διεθνώς, μιας ενιαίας αντιμετώπισης των ζωτικών λειτουργιών της επιχείρησης. Έχει μετατρέψει την υφήλιο σε μια μεγάλη κοινωνία όπου υπάρχει αλληλεξάρτηση μεταξύ των πολιτών τόσο σε επίπεδο οικονομικό, όσο και σε επίπεδο πληροφόρησης και τεχνολογίας. Κάθε οργανωμένη κοινωνία για να λειτουργήσει σωστά πρέπει να διέπεται από κανόνες και διαδικασίες που μπορούν να εξασφαλίσουν την εύρυθμη λειτουργία της. Αυτό αφορά όλους τους τομείς της , μηδενός εξαιρουμένου, και φυσικά την οικονομία. Αυτή την ανάγκη έρχονται να καλύψουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα παρέχοντας σε όλους όσους τα υιοθετούν μια κοινή “γλώσσα” προκειμένου να αντιμετωπιστούν με ένα κοινό τρόπο ο συνεχώς αυξανόμενος όγκος συναλλαγών, η ελεύθερη ροή κεφαλαίου, η ευρεία διάχυση της τεχνολογίας. Οι επιχειρήσεις πλέον είναι “παγκόσμιες” και η πορεία τους επηρεάζει και αφορά πλήθος ανθρώπων, όπως τους μετόχους, τη διοίκηση, τους δυνητικούς επενδυτές, τους ανταγωνιστές, τις τράπεζες, τους προμηθευτές, τους εργαζομένους κ.α..

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (όσα θεσμοθετήθηκαν μέχρι το Μάρτιο του 2002) ή αλλιώς Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (θεσμοθέτηση μετά το 2002) είναι η κωδικοποίηση των λογιστικών αρχών, κανόνων και πολιτικών που πρέπει να ακολουθούνται από τις επιχειρήσεις κατά τη σύνταξη των οικονομικών τους καταστάσεων. Τα κύρια όργανα κατάρτισης των Προτύπων είναι:

- Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων
- Το Σώμα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB)
- Η Συμβουλευτική Επιτροπή Προτύπων(SAC)
- Η Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRIC)
- Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι κανονισμοί είναι τα νομικά κείμενα θεσμοθέτησης των προτύπων. Έτσι καθώς αυξάνεται ο αριθμός των κανονισμών, δημιουργείται τεράστιο πρόβλημα με την κωδικοποίηση των προτύπων. Η πρώτη αποδοχή των ΔΛΠ έγινε το 2003 με τον κανονισμό 1725/2003. Μετά από 5 χρόνια, το 2008, η Ένωση έκανε κωδικοποίηση των θεσμοθετημένων μέχρι εκείνη την ημερομηνία προτύπων, με τον κανονισμό 1126/2008. Στο ενδιάμεσο, όλες οι κωδικοποιήσεις ήταν «ανεπίσημες». Το ίδιο θα συμβαίνει και μετά την πρόσφατη κωδικοποίηση.¹⁴

Στην Ελλάδα, τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εφαρμόζονται ύστερα από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ 1606/2002, έχουν ενσωματωθεί στο Ν.2190/1920 και είναι υποχρεωτικής εφαρμογής για τις εισηγμένες εταιρίες από την 1/1/2005.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 38 “Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία”, που εξετάζεται στην παρούσα εργασία, ασχολείται με τη λογιστική αντιμετώπιση των άυλων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία σε διεθνές επίπεδο είναι ζωτικής σημασίας περιουσιακά στοιχεία για μια επιχείρηση, καθώς είναι αυτά που παρέχουν συνήθως το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις επιχειρήσεις και γι' αυτό δαπανώνται υπέρογκα ποσά από τις πρωτοπόρες εταιρείες για την έρευνα και την ανάπτυξή τους.

Όπως αναφέρεται σε άρθρο στο περιοδικό “*Economist*”, όπου τονίζεται η σημασία των άυλων περιουσιακών στοιχείων σε μία επιχείρηση αλλά και η δυσκολία μέτρησής τους, η αξία της επιχείρησης εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της (εμπορικά σήματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, λογισμικό, franchising, ερευνητικά προγράμματα, πρωτοποριακές ιδέες, εξειδικευμένο προσωπικό) παρά από τα ενσώματα και άλλα περιουσιακά στοιχεία. Ωστόσο λίγες είναι οι επιχειρήσεις που προσπαθούν να μετρήσουν την απόδοση αυτών των περιουσιακών στοιχείων, πόσο μάλλον να δημοσιεύσουν πληροφορίες σχετικά με αυτά. Παρ'όλα αυτά, όλο και συχνότερα, πίσω από την επιτυχία μιας επιχείρησης κρύβονται τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.¹⁵

2.2 Σκοπός Και Ορισμοί

Όπως αναφέρεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη πρώτη παράγραφο “ο σκοπός του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 38 είναι να προδιαγράψει το λογιστικό

¹⁴ www.dntzanatos.gr

¹⁵ “The Economist”, “Measuring Intangible Assets: A price on the priceless”, June 10th 1999, print edition

χειρισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων, με τα οποία δεν ασχολήθηκε ιδιαίτερος ένα άλλο Πρότυπο. Το Πρότυπο επίσης καθορίζει πώς επιμετράται η λογιστική αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων και απαιτεί ορισμένες καθορισμένες γνωστοποιήσεις σχετικά με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.”

Στην παράγραφο 8 του προτύπου δίνονται οι ορισμοί ορισμένων εννοιών που είναι χρήσιμοι για την ανάλυσή του:

- ✓ Περιουσιακό Στοιχείο είναι ένας πόρος που ελέγχεται από την επιχείρηση η οποία προσμένει μελλοντικά οικονομικά οφέλη από τη χρήση του.
- ✓ Άυλο Περιουσιακό Στοιχείο είναι ένα στοιχείο του ενεργητικού που είναι μεν αναγνωρίσιμο αλλά δεν έχει φυσική υπόσταση, ενώ η αξία του οφείλεται στα ειδικά προνόμια που αποκομίζει η επιχείρηση από την κατοχή του.
- ✓ Ενεργός Αγορά είναι η αγορά όπου τα αντικείμενα συναλλαγής είναι ομοιογενή, υπάρχουν αγοραστές και πωλητές που είναι πρόθυμοι για συναλλαγή και έχουν τη δυνατότητα να βρεθούν οποιαδήποτε στιγμή και τέλος οι τιμές είναι διαθέσιμες στο κοινό.
- ✓ Εύλογη αξία είναι το ποσό με το οποίο ένα στοιχείο του ενεργητικού μπορεί να ανταλλαχθεί ή μια υποχρέωση να διακανονιστεί σε μία αγορά, μεταξύ δυο μερών τα οποία έχουν γνώση και είναι πρόθυμα να συμμετέχουν σε αυτή την ανταλλαγή.
- ✓ Λογιστική αξία είναι το ποσό με το οποίο εμφανίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο στον ισολογισμό. Αντιπροσωπεύει την αξία που προκύπτει μετά την αφαίρεση των εκάστοτε αποσβέσεων και ζημιών απομείωσης.
- ✓ Ζημία Απομείωσης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου και του ανακτήσιμου ποσού του, όταν η πρώτη είναι μεγαλύτερη.
- ✓ Έρευνα είναι η πρωτότυπη και προγραμματισμένη συστηματική εξέταση που εκπονείται με σκοπό την απόκτηση νέας επιστημονικής ή τεχνικής γνώσης. Παραδείγματα ερευνητικών δραστηριοτήτων είναι 1) η αναζήτηση , εκτίμηση και τελική επιλογή εφαρμογών πορισμάτων έρευνας ή άλλων γνώσεων, 2) η διαμόρφωση, ο σχεδιασμός, η αξιολόγηση, και επιλογή των δυνατών εναλλακτικών λύσεων για νέα, ή βελτιωμένα υλικά, συσκευές , προϊόντα, διαδικασίες, συστήματα ή υπηρεσίες, κ.α. (παράγραφος 56 του Προτύπου).
- ✓ Ανάπτυξη είναι η εφαρμογή των ευρημάτων της έρευνας ή άλλης γνώσης σε ένα πρόγραμμα ή σχέδιο για την παραγωγή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων υλικών, συσκευών, προϊόντων, διαδικασιών, συστημάτων ή υπηρεσιών πριν από την έναρξη της εμπορικής παραγωγής ή χρήσης. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο επενδύονται σημαντικά

ποσά στην έρευνα και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και διαδικασιών. Παραδείγματα δραστηριοτήτων ανάπτυξης είναι 1) ο σχεδιασμός, κατασκευή και λειτουργία μιας πιλοτικής εγκατάστασης, μη οικονομικώς δυνατής για εμπορική παραγωγή, 2) ο σχεδιασμός, κατασκευή και δοκιμή πρό-παραγωγής ή πρό-χρησιμοποίησης πρωτοτύπων και προτύπων κ.α. (παράγραφος 59 του Προτύπου).

- ✓ Κόστος είναι τα μετρητά ή τα ταμειακά ισοδύναμα ή η εύλογη αξία που καταβάλλεται από την επιχείρηση προκειμένου να περιέλθει στην κατοχή της ένα περιουσιακό στοιχείο κατά το χρόνο απόκτησης ή κατασκευής ή όταν αρμόζει.

2.3 Πεδίο Εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής όπως αυτό ορίζεται στο Δ.Λ.Π. 38 στις παραγράφους 2 έως 7 είναι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία εκτός από:

- τα χρηματοπιστωτικά περιουσιακά στοιχεία (ΔΛΠ 32)
- τα ορυκτά όπου εφαρμόζεται το ΔΠΧΠ 6
- άυλα που καλύπτονται από άλλο ΔΛΠ

Επίσης το ΔΛΠ 38 δεν εφαρμόζεται σε άυλα ειδικού τύπου όπου εφαρμόζεται κάποιο άλλο Πρότυπο, όπως:

- άυλα που είναι αποθέματα (ΔΛΠ 2)
- άυλα που αφορούν συμβάσεις κατασκευής έργων (ΔΛΠ 11)
- αναβαλλόμενες απαιτήσεις φόρου (ΔΛΠ 12)
- μισθώσεις που εμπίπτουν στο ΔΛΠ 17
- παροχές σε εργαζομένους (ΔΛΠ 19)
- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που εμπίπτουν στο πεδίο των ΔΛΠ: 32,27,28,31
- υπεραξία που προκύπτει από συνένωση (ΔΛΠ 22)
- αναβαλλόμενο κόστος απόκτησης και άυλα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 4
- άυλα στοιχεία που κατατάσσονται στη κατηγορία “Κατεχόμενα προς πώληση” (ΔΠΧΑ 5)

Στην περίπτωση που κάποια άυλα περιουσιακά στοιχεία εμπλέκονται και

συσχετίζονται με ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, ή το στοιχείο ενσωματώνει και άυλα και υλικά στοιχεία, πρέπει να εξεταστεί ποιό περιουσιακό στοιχείο είναι πιο ουσιαστικό και σημαντικό, καθώς και αν μπορεί να εμφανιστεί χωριστά το άυλο στοιχείο. “ Αν π.χ. Ένα μηχάνημα έχει σύμφυτο με αυτό λογισμικό που δεν χωρίζεται τότε είναι Ενσώματη Ακινήτοποίηση, αν χωρίζεται εμφανίζεται χωριστά. Ένας δίσκος από την άλλη πλευρά που έχει μικρή αξία και έχει ενσωματωμένο λογισμικό μεγάλης αξίας είναι Άυλο Στοιχείο.”¹⁶

Άυλα στοιχεία, δικαιώματα, που αποκτώνται με Leasing , όπως κινηματογραφικές ταινίες, βιντεοσκοπήσεις, θεατρικά έργα, χειρόγραφα, ευρεσιτεχνίες και συγγραφικά δικαιώματα αντιμετωπίζονται αποκλειστικά με το ΔΛΠ 38 και όχι το ΔΛΠ 17.

Τέλος το Πρότυπο δεν εφαρμόζεται σε δαπάνες και συμβόλαια που αφορούν εξερεύνηση ή ανάπτυξη και εξόρυξη κοιτασμάτων πετρελαίου, φυσικών αερίων και μεταλλευμάτων σε εξορυκτικές βιομηχανίες και στην περίπτωση των ασφαλιστήριων συμβολαίων.

2.4 Άυλα περιουσιακά Στοιχεία - Αναγνώριση Και Επιμέτρηση

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 38, παράγραφος 21, για την αναγνώριση και την επιμέτρηση ενός στοιχείου ως άυλο περιουσιακό στοιχείο από μια οικονομική μονάδα, οφείλει η μονάδα να αποδεικνύει ότι το στοιχείο αυτό πληροί :

- τον ορισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων (2.4.1)
- τα κριτήρια αναγνώρισης (2.4.2)

2.4.1 Ορισμός Άυλου Περιουσιακού Στοιχείου

Η παράγραφος 10 του Προτύπου υπαγορεύει ότι για να οριστεί ένα στοιχείο ως άυλο περιουσιακό στοιχείο , θα πρέπει να ενσωματώνει υποχρεωτικά και **αθροιστικά** τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

---

¹⁶ Ντζανάτος Δημήτρης, “Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους με τα Ελληνικά”, Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ, Αθήνα 2008, βιβλίο πρώτο, σελίδα 399

- αναγνωρισιμότητα
- έλεγχος του στοιχείου από την οικονομική μονάδα
- ύπαρξη μελλοντικών ωφελειών

Εάν ένα άυλο στοιχείο δεν πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις, τότε οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την απόκτηση ή τη δημιουργία του αναγνωρίζονται ως έξοδα.

Παραδείγματα άυλων περιουσιακών στοιχείων αποτελούν τα:

- Ηλεκτρονικό Λογισμικό
- Άδειες Ευρεσιτεχνίας
- Συγγραφικά Δικαιώματα
- Άδειες αλιείας
- Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας
- Σήματα
- Άδειες Ταξί
- Εισαγωγικές ποσοστώσεις κ.α.

2.4.1.1 Αναγνωρισιμότητα

Για να είναι ένα άυλο στοιχείο αναγνωρίσιμο θα πρέπει να ισχύουν **εναλλακτικά** ένα από τα παρακάτω:

- ✓ να μπορεί να διαχωριστεί, δηλαδή να είναι ανεξάρτητο από την οικονομική μονάδα ούτως ώστε να μπορεί να πωληθεί, να μεταβιβαστεί, να παραχωρηθεί, να μισθωθεί ή να ανταλλαχθεί είτε μεμονομένο, είτε ως μέρος ενός συμβολαίου
- ✓ να προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα, ανεξαρτήτως από το αν τα δικαιώματα αυτά είναι μεταβιβάσιμα ή διαχωρίζονται από την οικονομική οντότητα ή από άλλα δικαιώματα και δεσμεύσεις.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να είναι αναγνωρίσιμα προκειμένου να αποφευχθεί ταύτιση με την υπεραξία.

Παράδειγμα:¹⁷

Η επιχείρηση “ΑΛΦΑ” , η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή και

¹⁷Grant Thornton, “Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς I.F.R.S., αναλυτική παρουσίαση”, Εκδόσεις Grant Thornton A.E., Τόμος Β', Αθήνα 2009, παράδειγμα σελίδα 1225

εκμετάλλευση τηλεοπτικών εκπομπών, προβαίνει στην εξαγορά της επιχείρησης “ΒΗΤΑ” η οποία κατέχει τηλεοπτικό σταθμό.

Το τίμημα της αγοράς ορίστηκε στο ποσό των 24.000 ευρώ. Η εύλογη αξία της καθαρής περιουσίας της “ΒΗΤΑ” κατά την ημερομηνία της απόκτησης αποτιμήθηκε στο ποσό των 9.000 ευρώ και κατά συνέπεια , προέκυψε κατά την εξαγορά μια υπεραξία ποσού 15.000 ευρώ.

Η επιχείρηση “ΒΗΤΑ” , ωστόσο, έχει την αποκλειστική εκμετάλλευση (copyright) ορισμένων πολύ επιτυχημένων τηλεοπτικών προγραμμάτων, τα οποία στηρίζονται σε πρωτότυπες ιδέες των εργαζομένων της και τα οποία δεν απεικονίζονται στις Οικονομικές της Καταστάσεις.

Από την ανάλυση των εσόδων που προέρχονται από αυτά τα προγράμματα και αφού λήφθηκαν υπόψη προσφορές από άλλους τηλεοπτικούς σταθμούς για την εξαγορά των δικαιωμάτων των προγραμμάτων αυτών, οι υπεύθυνοι της επιχείρησης “ΑΛΦΑ” προσδιόρισαν την εμπορική τους αξία στο ποσό των 13.000 ευρώ.

Να προσδιοριστούν τα ποσά των άυλων στοιχείων του ενεργητικού και της υπεραξίας που θα αναγνωριστούν στα πλαίσια της εξαγοράς.

ΛΥΣΗ

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, η επιχείρηση “ΑΛΦΑ” κατά την ενσωμάτωση στις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της, των οικονομικών στοιχείων της “ΒΗΤΑ”, θα πρέπει να αναγνωρίσει τα σχετικά προγράμματα ως άυλα στοιχεία του ενεργητικού, στο ποσό των 13.000 ευρώ.

Το παραπάνω οφείλεται στο γεγονός ότι το συγκεκριμένο άυλο στοιχείο του ενεργητικού, προκύπτει κατά την απόκτηση της “ΒΗΤΑ” και υπάρχει αναγνωρίσιμη αξία. Έτσι, η τελική υπεραξία που θα αναγνωριστεί, ανέρχεται στο ποσό των 2.000 ευρώ [24.000-(9.000+13.000)].

2.4.1.2 Έλεγχος

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο ελέγχεται από μια οικονομική μονάδα αν:

- μπορεί η οικονομική μονάδα να λαμβάνει τα μελλοντικά οφέλη που

αποδίδονται σε αυτό το άυλο στοιχείο *και*

- έχει την αποκλειστική πρόσβαση σε αυτά τα οφέλη καθώς είναι σε θέση να απογορεύει την πρόσβαση σε άλλους.

Οι παραπάνω παράμετροι λειτουργούν αλληλένδετα. Η δυνατότητα της οικονομικής μονάδας να ελέγχει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη απορρέει συνήθως από νόμιμα δικαιώματα που είναι εκτελεστά δικαστικώς. Ωστόσο μπορεί η οικονομική μονάδα να έχει υπό τον έλεγχό της τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη και με κάποιον άλλο τρόπο που δεν κατοχυρώνεται νομικά (π.χ. εμπορικά μυστικά).

Οι περιπτώσεις που ακολουθούν επεξηγούν τα προαναφερθέντα:

Περίπτωση πρώτη

Τεχνικές γνώσεις και γνώσεις αγοράς: Ικανοποιούν τις προϋποθέσεις του “ελέγχου” καθώς μπορούν να απολήξουν σε μελλοντικά οικονομικά οφέλη, και η γνώση συνήθως προστατεύεται με νομικά δικαιώματα (π.χ. συγγραφικά δικαιώματα) ή με κάποιον άλλο τρόπο.

Περίπτωση δεύτερη

Εξειδικευμένο Προσωπικό: Η επιχείρηση αναμένει μελλοντικά οικονομικά οφέλη από την περαιτέρω εκπαίδευσή του, όμως δεν μπορεί να εξασφαλίσει επαρκή έλεγχο στα μελλοντικά αυτά οφέλη και άρα δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις.

2.4.1.3 Μελλοντικά Οικονομικά Οφέλη

Το τρίτο χαρακτηριστικό που πρέπει να ενσωματώνει ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο για να αναγνωριστεί ως άυλο είναι η αναμονή οικονομικών ωφελειών από τη χρήση και κατοχή του. Ενδεικτικά τέτοια οικονομικά οφέλη μπορούν να αποτελέσουν τα έσοδα ή η μείωση εξόδων που θα προκύψουν από την πώληση αγαθών που παράγονται από τη χρήση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου.

2.4.2 Κριτήρια Αναγνώρισης

Τα κριτήρια αναγνώρισης όπως τίθενται στις παραγράφους 21-23 του Προτύπου είναι:

- η προσδοκία ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αποδίδονται στο άυλο περιουσιακό στοιχείο θα εισρεύσουν στην οικονομική μονάδα (η προσδοκία πρέπει να βασίζεται σε λογικές και βάσιμες παραδοχές της Διοίκησης για τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες που θα επικρατούν κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του άυλου στοιχείου.) *και*
- η δυνατότητα αξιόπιστης επιμέτρησης του κόστους του περιουσιακού στοιχείου. Η αρχική αναγνώριση και επιμέτρηση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου γίνεται στο κόστος.

2.5 Τρόποι Απόκτησης Ενός Άυλου Πόρου

Οι δυνατοί τρόποι απόκτησης άυλων πόρων από μια οικονομική μονάδα είναι οι παρακάτω:

- ➔ διακεκριμένη απόκτηση
- ➔ απόκτηση μέσω συνένωσης
- ➔ απόκτηση μέσω κρατικής επιχορήγησης
- ➔ απόκτηση με ανταλλαγή
- ➔ εσωτερικώς δημιουργούμενη υπεραξία και εσωτερικά δημιουργούμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία

Ο τρόπος προσδιορισμού του κόστους των στοιχείων ποικίλλει από περίπτωση σε περίπτωση.

2.5.1 Διακεκριμένη Απόκτηση

Το τίμημα που καταβάλλει μια επιχείρηση για την απόκτηση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου αντανακλά τις προσδοκίες της για την πιθανότητα απόδοσης των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που ενσωματώνονται στο άυλο στοιχείο κατά τη χρήση του από την επιχείρηση. Άρα, συμπεραίνεται ότι ικανοποιείται το κριτήριο της πιθανότητας για αναγνώριση (“η προσδοκία ότι τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αποδίδονται στο άυλο περιουσιακό στοιχείο θα εισρεύσουν στην οικονομική μονάδα”) για τα άυλα περιουσιακά

στοιχεία που αποκτώνται μεμονωμένα.

Το κόστος απόκτησης ενός άυλου στοιχείου του ενεργητικού προσδιορίζεται τις περισσότερες φορές αξιόπιστα, ιδιαίτερα όταν το τίμημα είναι εκφρασμένο σε μετρητά ή άλλα νομισματικά περιουσιακά στοιχεία.

Το κόστος ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου που αποκτάται μεμονωμένα περιλαμβάνει την τιμή αγοράς του προσαυξημένη με τους εισαγωγικούς δασμούς και τους μη επιστρεπτέους φόρους αγοράς και μειωμένη κατά το ποσό των εμπορικών πιστώσεων και μειώσεων τιμών καθώς και κάθε άμεσα επιρριπτό κόστος προετοιμασίας του άυλου στοιχείου του ενεργητικού για την προοριζόμενη χρήση του. Τα τυχόν έσοδα ή έξοδα που συνδέονται με δευτερεύουσες δραστηριότητες που δεν είναι απαραίτητες για να καταστεί το στοιχείο έτοιμο για χρήση αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Αν η πληρωμή δεν γίνει τοις μετρητοίς αλλά αναβάλλεται πέρα των πιστωτικών ορίων τότε το κόστος που αναγνωρίζεται είναι η ισοδύναμη τιμή του σε μετρητά. Η διαφορά μεταξύ της τιμής αυτής και του συνολικά καταβαλλόμενου ποσού αναγνωρίζεται ως δαπάνη τόκου κατά την περίοδο της πίστωσης ή εναλλακτικά κεφαλαιοποιείται (ΔΛΠ 23).

2.5.2 Απόκτηση Μέσω Συνένωσης

Ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού, όταν αποκτάται μέσω συνένωσης αποτιμάται στην εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 3. Εφόσον η εύλογη αξία αντανακλά την προσδοκία της αγοράς για την πιθανότητα ότι θα εισρεύσουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στην επιχείρηση, συνεπάγεται ότι ικανοποιείται το κριτήριο της πιθανότητας για αναγνώριση πάντα στην περίπτωση της απόκτησης άυλων περιουσιακών στοιχείων μέσω συνένωσης επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με το Δ.Π.Χ.Α. 3 και το Δ.Λ.Π. 38 η αποκτώσα επιχείρηση αναγνωρίζει ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο της αποκτώμενης επιχείρησης κατά την ημερομηνία απόκτησης διακεκριμένα από την υπεραξία, ανεξάρτητα από το αν το περιουσιακό αυτό στοιχείο είχε αναγνωριστεί από την αποκτώμενη επιχείρηση πριν από τη συνένωσή τους. Άρα, η αποκτώσα αναγνωρίζει ως περιουσιακό στοιχείο διακεκριμένα από την υπεραξία, ένα έργο έρευνας και ανάπτυξης σε εξέλιξη αν το έργο πληροί τις προϋποθέσεις του ορισμού του άυλου περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή αν

- πληροί τον ορισμό του στοιχείου του ενεργητικού και

- είναι ξεχωριστά αναγνωρίσιμο (διαχωρίζεται ή προκύπτει από συμβατικά δικαιώματα).

Στο άρθρο 35 του Προτύπου αναφέρεται ότι η εύλογη αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου που αποκτάται μέσω συνένωσης προσδιορίζεται συνήθως αξιόπιστα. Αν υπάρχει μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων με διαφορετικές πιθανότητες, η αβεβαιότητα αυτή εντάσσεται στην αποτίμηση της εύλογης αξίας του στοιχείου.

Οι παράγραφοι 36, 37, 40,41 τροποποιούνται σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΕ αριθμ.243/2010 και αναλύονται παρακάτω.

Ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού που αποκτήθηκε μέσω συνένωσης επιχειρήσεων μπορεί να διαχωρίζεται, αλλά μόνο σε συνδυασμό με σχετικό συμβόλαιο, αναγνωρίσιμο περιουσιακό στοιχείο ή αναγνωρίσιμη υποχρέωση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αποκτώσα επιχείρηση αναγνωρίζει το άυλο στοιχείο ξεχωριστά από την υπεραξία αλλά μαζί με το σχετικό στοιχείο.

Η αποκτώσα επιχείρηση μπορεί να αναγνωρίσει μια ομάδα συμπληρωματικών άυλων περιουσιακών στοιχείων ως ένα περιουσιακό στοιχείο, εφόσον τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία στην ομάδα έχουν όμοιες ωφέλιμες ζωές.

Η εκτίμηση της εύλογης αξίας γίνεται ως εξής:

- ➔ Αν υπάρχει ενεργός αγορά: Οι χρηματιστηριακές τιμές (τρέχουσα τιμή πώλησης) παρέχουν την πιο αξιόπιστη εκτίμηση της εύλογης αξίας. Αν δεν είναι διαθέσιμες οι τρέχουσες τιμές, χρησιμοποιείται συνήθως ως βάση η τιμή της πιο πρόσφατης συναλλαγής (αν δεν έχουν επέλθει σημαντικές οικονομικές μεταβολές).
- ➔ Αν δεν υπάρχει ενεργός αγορά: Η εύλογη αξία είναι το ποσό που η οικονομική μονάδα θα είχε πληρώσει γι'αυτό κατά την ημερομηνία της απόκτησης, σε μια συναλλαγή μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με τη θέλησή τους και με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς, βασιζόμενη στην καλύτερη διαθέσιμη πληροφόρηση. Κατά τον προσδιορισμό αυτού του ποσού, η οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη το αποτέλεσμα των πρόσφατων συναλλαγών για όμοια περιουσιακά στοιχεία.

2.5.3 Απόκτηση Μέσω Κρατικής Επιχορήγησης

Στην περίπτωση της απόκτησης άυλου περιουσιακού στοιχείου μέσω κρατικής επιχορήγησης, το στοιχείο περιέρχεται στην κατοχή της οικονομικής μονάδας είτε δωρεάν είτε έναντι

τεκμαρτής αντιπαροχής. Έτσι, το κράτος μπορεί να μεταβιβάσει ή να διαθέσει σε μια επιχείρηση κάποιο άυλο πόρο συνήθως με τη μορφή άδειας χρήσης, όπως για παράδειγμα άδεια χρήσης αεροδρομίων, άδειες ραδιοφώνου ή τηλεόρασης ή τηλεπικοινωνιών, άδειες εισαγωγής ή δικαιώματα πρόσβασης σε άλλους περιορισμένους πόρους.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 20 “Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Υποστήριξης” μια οικονομική μονάδα μπορεί να επιλέξει να αναγνωρίσει αρχικά στην εύλογη αξία τόσο ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού όσο και μια επιχορήγηση. Αν όμως, η οικονομική μονάδα δεν επιλέξει η αρχική αποτίμηση του άυλου στοιχείου να γίνει στην εύλογη αξία, τότε το αναγνωρίζει σε μια τεκμαρτή αξία προσ αυξημένη με κάθε δαπάνη που είναι άμεσα αποδοτέα στην προετοιμασία του περιουσιακού στοιχείου ώστε να είναι έτοιμο προς χρήση.

2.5.4 Απόκτηση Με Ανταλλαγή

Ένας άλλος τρόπος απόκτησης άυλου περιουσιακού στοιχείου είναι η ανταλλαγή. Το στοιχείο μπορεί να ανταλλαχθεί είτε με κάποιο ή κάποια άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία, ή με μη νομισματικά στοιχεία του ενεργητικού, είτε τέλος με συνδυασμό νομισματικών και μη νομισματικών στοιχείων.

Το κόστος σε αυτή την περίπτωση επιμετράται στην εύλογη αξία εκτός αν:

- η συναλλαγή ανταλλαγής στερείται εμπορικής ουσίας (εξετάζεται η έκταση στην οποία αναμένεται να μεταβληθούν οι ταμειακές ροές ως αποτέλεσμα αυτής της πράξης) ή
- η εύλογη αξία όλων των στοιχείων που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής δεν μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα (αν δεν είναι δυνατή η επιμέτρηση στην εύλογη αξία τότε το κόστος του επιμετράται στη λογιστική αξία του παραχωρηθέντος περιουσιακού στοιχείου)

2.5.5 Εσωτερικώς Δημιουργούμενη Υπεραξία Και Εσωτερικά Δημιουργούμενα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Κάποιες φορές η επιχείρηση πραγματοποιεί δαπάνες προκειμένου να αποκομίσει στο μέλλον οικονομικά οφέλη, χωρίς όμως οι δαπάνες να καταλήγουν σε δημιουργία ενός άυλου στοιχείου του Ενεργητικού που να πληροί τα κριτήρια αναγνώρισης που έχουν προαναφερθεί. Οι δαπάνες αυτές συμβάλλουν σε εσωτερικώς δημιουργούμενη υπεραξία η οποία όμως δεν αναγνωρίζεται ως άυλο περιουσιακό στοιχείο, καθώς δεν μπορεί να διαχωριστεί, ούτε να επιμετρηθεί αξιόπιστα το κόστος της.

Για να εκτιμήσει μια επιχείρηση αν ένα εσωτερικά δημιουργούμενο άυλο στοιχείο ικανοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης, οφείλει να κατατάξει τη δημιουργία του σε **φάση έρευνας και φάση ανάπτυξης**. Αν αυτές δεν διαχωρίζονται, τότε οι δαπάνες αντιμετωπίζονται ως δαπάνες που πραγματοποιούνται καά τη φάση της έρευνας.

Οι δαπάνες έρευνας, ή φάσεις έρευνας ενός εσωτερικού προγράμματος, αναγνωρίζονται ως έξοδα κατά την πραγματοποίησή τους καθώς δεν τεκμηριώνουν απόδειξη ότι θα δημιουργηθούν πιθανά οικονομικά οφέλη, και όπως ορίζεται στην παράγραφο 71 του προτύπου *οι δαπάνες που αρχικά αναγνωρίζονται ως έξοδα δεν δύνανται να αναγνωρισθούν ως μέρος του κόστους του άυλου στοιχείου του ενεργητικού σε μεταγενέστερη ημερομηνία*. Άρα, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που προκύπτουν από τη φάση έρευνας δεν αναγνωρίζονται.

Από τη φάση της ανάπτυξης ενός εσωτερικού προγράμματος είναι δυνατό να αναγνωρισθεί ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο αν αποδεικνύονται από την επιχείρηση *όλα* τα παρακάτω:

1. η τεχνική δυνατότητα να ολοκληρωθεί το άυλο περιουσιακό στοιχείο ώστε να μπορεί να διατεθεί για χρήση ή πώληση
2. την πρόθεσή της να ολοκληρώσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο για να το χρησιμοποιήσει ή να το πουλήσει
3. την δυνατότητα χρήσης ή πώλησης του άυλου αυτού στοιχείου
4. ότι το άυλο περιουσιακό στοιχείο θα δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη
5. ότι έχει στη διάθεσή της επαρκείς τεχνικούς, οικονομικούς και άλλους πόρους για να πραγματοποιηθούν τα παραπάνω
6. την ικανότητά της να επιμετρά αξιόπιστα τα έξοδα που θα αποδοθούν στο άυλο περιουσιακό στοιχείο κατά τη διάρκεια της ανάπτυξής του.

Η εκτίμηση των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που είναι απαραίτητη για την απόδειξη ότι ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού θα δημιουργήσει τέτοιες ωφέλειες γίνεται με τη χρήση του ΔΛΠ 36 “Απομείωση αξίας περιουσιακού στοιχείου”.

Εσωτερικώς δημιουργούμενα σήματα, τίτλοι εφημερίδων και περιοδικών, τίτλοι εκδόσεων, πελατολόγια και στοιχεία όμοια σε ουσία, καθώς και οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για αυτά, δεν αποτελούν αναγνωρισμένα άυλα περιουσιακά στοιχεία.

Το κόστος ενός εσωτερικά δημιουργούμενου άυλου περιουσιακού στοιχείου είναι το σύνολο των δαπανών που πραγματοποιούνται *από την ημερομηνία που ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού αναγνωρίζεται για πρώτη φορά*, και περιλαμβάνει κάθε άμεσα επιρριπτό κόστος που απαιτείται για τη δημιουργία, παραγωγή και προετοιμασία του περιουσιακού στοιχείου για τη λειτουργία που έχει προσδιορίσει η διοίκηση.

2.6 Αναγνώριση Εξόδου

Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο θα αναγνωρίζονται ως έξοδα όταν αυτές πραγματοποιούνται, *εκτός αν*:

- αποτελούν μέρος του κόστους ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου που πληροί τα κριτήρια αναγνώρισης *ή*
- το στοιχείο αποκτάται σε μια συνένωση επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αναγνωρισθεί ως ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο.

Παραδείγματα δαπανών που αναγνωρίζονται ως έξοδα είναι το κόστος εκκίνησης, τα έξοδα για δραστηριότητες προώθησης και διαφήμισης (συμπεριλαμβανομένων και των καταλόγων ταχυδρομικών παραγγελιών) τα έξοδα επανεγκατάστασης ή αναδιοργάνωσης μέρους ή ολόκληρης της επιχείρησης. Τα παραπάνω εφόσον αρχικά αναγνωρίζονται ως έξοδα δεν επιτρέπεται να αναγνωρίζονται στο κόστος του άυλου περιουσιακού στοιχείου σε μεταγενέστερη ημερομηνία. (παράγραφος 69 όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό της ΕΕ αριθμ. 70/2009. Επίσης σύμφωνα με τον παραπάνω Κανονισμό προστίθεται η παράγραφος 69Α και τροποποιείται η παράγραφος 79 όπως παρατίθενται παρακάτω.)

“Μια οικονομική οντότητα έχει δικαίωμα πρόσβασης σε αγαθά όταν τα κατέχει. Ομοίως, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε αγαθά, όταν έχουν κατασκευαστεί από προμηθευτή σύμφωνα με τους όρους σύμβασης προμήθειας και η οικονομική οντότητα μπορεί να απαιτήσει την παράδοσή τους με αντάλλαγμα την καταβολή πληρωμής. Οι υπηρεσίες λαμβάνονται όταν πραγματοποιούνται από προμηθευτή σύμφωνα με σύμβαση για παράδοση σε μια οικονομική οντότητα και όχι όταν η οικονομική οντότητα τις χρησιμοποιεί για να

παραδώσει μια άλλη υπηρεσία, για παράδειγμα, να παραδώσει μια διαφήμιση σε πελάτες.

Η παράγραφος 68 δεν αποκλείει αναγνώριση μιας προπληρωμής ως περιουσιακό στοιχείο, όταν η πληρωμή για την παράδοση αγαθών έχει πραγματοποιηθεί προκαταβολικά από την οικονομική οντότητα, που αποκτά το δικαίωμα πρόσβασης σε αυτά τα εμπορεύματα. Αγαθά. Ομοίως, η παράγραφος 68 δεν αποκλείει αναγνώριση μιας προπληρωμής ως περιουσιακό στοιχείο, όταν η πληρωμή για τις υπηρεσίες έχει πραγματοποιηθεί πριν η οικονομική οντότητα παραλάβει αυτές τις υπηρεσίες.”

2.7 Αποτίμηση Μετά Την Αρχική Αναγνώριση

Μια επιχείρηση, μετά την αρχικά αναγνώριση, έχει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει λογιστικά τα άυλα περιουσιακά της στοιχεία είτε με τη μέθοδο του κόστους, είτε με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής. Όταν εφαρμόζεται η δεύτερη μέθοδος για την αποτίμηση ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, τότε πρέπει να εφαρμόζεται η ίδια μέθοδος για όλα τα στοιχεία της κατηγορίας του με εξαίρεση την περίπτωση όπου δεν υπάρχει ενεργός αγορά για αυτή τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητο να προσδιοριστεί ότι μια κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι μια συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων όμοιας φύσης και χρήσης στις εκμεταλλεύσεις μιας οικονομικής μονάδας. Η αναπροσαρμογή των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν μια κατηγορία πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα ούτως ώστε να αποφευχθεί επιλεκτική αναπροσαρμογή περιουσιακών στοιχείων και η απεικόνιση ποσών στις οικονομικές καταστάσεις που αντιπροσωπεύουν ένα μείγμα κόστους και αξιών σε διαφορετικές ημερομηνίες.

Όταν ακολουθείται η μέθοδος του κόστους το άυλο περιουσιακό στοιχείο, μετά την αρχική του αναγνώριση, θα απεικονίζεται στο κόστος του μειωμένο κατά τις σωρευμένες αποσβέσεις και ζημίες απομείωσης.

Όταν ακολουθείται η μέθοδος της αναπροσαρμογής το άυλο περιουσιακό στοιχείο, μετά την αρχική αναγνώριση, θα εμφανίζεται σε μια αναπροσαρμοσμένη αξία η οποία αντιπροσωπεύει την εύλογη αξία (η οποία προσδιορίζεται με αναφορά σε μία ενεργό αγορά) στην ημερομηνία αναπροσαρμογής μειωμένη με κάθε μεταγενέστερη σωρευμένη απόσβεση και κάθε μεταγενέστερη σωρευμένη ζημία απομείωσης. Οι αναπροσαρμογές πρέπει να

γίνονται τόσο συχνά ώστε να εξασφαλίζεται ότι η λογιστική αξία που εμφανίζεται στον ισολογισμό δεν διαφέρει σημαντικά από την εύλογη αξία. Η συχνότητά τους εξαρτάται από τη μεταβλητότητα των εύλογων αξιών των άυλων περιουσιακών στοιχείων που εξετάζονται.

Στη συγκεκριμένη μέθοδο δεν επιτρέπεται η αναπροσαρμογή των άυλων περιουσιακών στοιχείων που δεν έχουν αναγνωρισθεί στο παρελθόν ως περιουσιακά στοιχεία, ενώ επιβάλλει η αρχική αναγνώριση να έχει γίνει στο κόστος. Ωστόσο αν ένα μόνο μέρος του κόστους του άυλου περιουσιακού στοιχείου αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο επειδή δεν πληρούνταν τα κριτήρια αναγνώρισης μέχρι ενός σημείου της όλης διαδικασίας τότε δίνεται η δυνατότητα η μέθοδος της αναπροσαρμογής να εφαρμόζεται στο σύνολο αυτού του περιουσιακού στοιχείου.

Κατά την αναπροσαρμογή ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, κάθε σωρευμένη απόσβεση κατά την ημερομηνία της αναπροσαρμογής:

α) είτε επαναδιατυπώνεται ανάλογα με τη μεταβολή στην προ αποσβέσεων αξία του περιουσιακού στοιχείου, έτσι ώστε η λογιστική αξία του, μετά την αναπροσαρμογή, να είναι ίση με την αναπροσαρμοσμένη αξία του ή

β) συμψηφίζεται έναντι της προ αποσβέσεων λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και το καθαρό ποσό επαναδιατυπώνεται σύμφωνα με το αναπροσαρμοσμένο ποσό του περιουσιακού στοιχείου.

Παράδειγμα:¹⁸

Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο την 31.12.2005 εμφανίζεται με αξία κτήσεως 100 και σωρευμένη απόσβεση 60, δηλαδή με λογιστική αξία 40. Η πραγματική αξία του στοιχείου κατά την ημερομηνία αυτή είναι 70. Με τον πρώτο τρόπο η αναπροσαρμογή θα γίνει ως εξής:

Αξία κτήσης	100	
Πλέον: αναπροσαρμογή αξίας κτήσεως	<u>75</u>	175
Σωρευμένες αποσβέσεις	60	
Πλέον: αναπροσαρμογή αποσβεσθέντων	<u>45</u>	<u>105</u>
Αναπροσαρμοσμένη αξία		<u>70</u>

$$175 = 100 * 1,75$$

$$105 = 60 * 1,75$$

$$1,75 = 70/40$$

¹⁸Πρωτοψάλτης Γ. Νικόλαος, “Παραδείγματα Εφαρμογής ΔΛΠ, ΔΠΧΑ, Διερμηνείες” Τόμος Β', Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2009, παράδειγμα 4 (502), σελίδα 1048-1049

Με τον δεύτερο τρόπο η αναπροσαρμογή θα γίνει ως εξής:

Αξία κτήσης	100
Μείον: Σωρευμένες αποσβέσεις	<u>60</u>
Λογιστική αξία	40
Αύξηση λογιστικής αξίας για εξίσωση με πραγματική αξία	<u>30</u>
Νέα λογιστική αξία	<u>70</u>

Αν υποθεθεί ότι ο απομένων ωφέλιμος χρόνος ζωής του στοιχείου είναι 2 έτη, τότε οι αποσβέσεις με την πρώτη μέθοδο για τα δύο επόμενα έτη θα ανέλθουν σε $175 * 20\% = 35 * 2 = 70$ και με τη δεύτερη μέθοδο σε $70 / 2 = 35 * 2 = 70$.

“Αν η λογιστική αξία ενός άυλου στοιχείου του ενεργητικού αυξάνεται ως αποτέλεσμα μιας αναπροσαρμογής, τότε η αύξηση αυτή θα πρέπει να αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα και σωρευτικά στα ίδια κεφάλαια στο κονδύλι “Αποθεματικά Αναπροσαρμογής”. Ωστόσο, μια τέτοια αύξηση θα πρέπει να αναγνωρίζεται στα κέρδη ή στις ζημίες της περιόδου, στην έκταση που αναστρέφει μία ισόποση προηγούμενη μείωση της αξίας του στοιχείου από αναπροσαρμογή που είχε αναγνωριστεί στα κέρδη ή στις ζημίες της αντίστοιχης περιόδου.

Αν η λογιστική αξία ενός άυλου στοιχείου του ενεργητικού μειώνεται ως αποτέλεσμα μιας αναπροσαρμογής, τότε η μείωση αυτή θα πρέπει να αναγνωρίζεται στα κέρδη ή τις ζημίες της περιόδου στην οποία πραγματοποιείται. Ωστόσο, στην έκταση που υπάρχει σχηματισμένο “Αποθεματικό Αναπροσαρμογής” για το συγκεκριμένο στοιχείο, η μείωση αυτή θα πρέπει να μεταφέρεται σε χρέωση του αποθεματικού αυτού και να απεικονίζεται στα συνολικά έσοδα της Κατάστασης Συνολικών Εσόδων. Σε ό,τι αφορά στη λογιστική των αναπροσαρμογών ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες που προβλέπονται για τα ενσώματα πάγια (ΔΛΠ 16).”¹⁹

2.8 Ωφέλιμη Ζωή

---

¹⁹ Grant Thornton, “Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς I.F.R.S., αναλυτική παρουσίαση”, Εκδόσεις Grant Thornton A.E., Τόμος Β', Αθήνα 2009, σελίδα 1255-1256

Μια οικονομική μονάδα θα πρέπει να εκτιμά εάν η ωφέλιμη ζωή ενός άυλου στοιχείου του ενεργητικού είναι περιορισμένη, και συνεπώς αποσβένεται, ή αόριστη, και άρα δεν αποσβένεται. Στην περίπτωση που είναι περιορισμένη θα πρέπει να εκτιμώνται περαιτέρω η διάρκεια ή ο αριθμός των παραγωγικών ή όμοιων μονάδων που αποτελούν την ωφέλιμη ζωή. Όταν ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο έχει αόριστη ωφέλιμη ζωή δεν σημαίνει ότι έχει απεριόριστη ζωή, αλλά ότι δεν υπάρχει προβλεπόμενη λήξη της περιόδου κατά την οποία το άυλο περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να δημιουργήσει καθαρές ταμειακές εισροές για την οικονομική μονάδα.

Όταν ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα, τότε η ωφέλιμη ζωή του μπορεί να είναι ίση ή μικρότερη της περιόδου ισχύος αυτών των δικαιωμάτων. Αν η περίοδος μεταβίβασης των παραπάνω δικαιωμάτων επί των άυλων στοιχείων είναι ανανεώσιμη τότε η ωφέλιμη ζωή των στοιχείων αυτών περιλαμβάνει την περίοδο, ή τις περιόδους ανανέωσης, μόνο εφόσον η ανανέωση μπορεί να γίνει χωρίς σημαντικό κόστος. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή αν το κόστος ανανέωσης είναι μεγαλύτερο από τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που αναμένονται να εισρεύσουν στην οικονομική μονάδα από την ανανέωση, στο κόστος ανανέωσης αντιπροσωπεύει το κόστος απόκτησης ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου κατά την ημερομηνία ανανέωσης.

2.9 Απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων

Στην περίπτωση των *άυλων περιουσιακών στοιχείων με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή* το αποσβέσιμο ποσό κατανέμεται συστηματικά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του, με έναρξη την ημερομηνία που το περιουσιακό στοιχείο καθίσταται έτοιμο προς χρήση. Η διενέργεια αποσβέσεων σταματάει στη νωρίτερη ημερομηνία μεταξύ εκείνης που το άυλο στοιχείο του ενεργητικού κατατάσσεται στα κατεχόμενα προς πώληση (ΔΠΧΑ 5) και εκείνης στην οποία πάυει το περιουσιακό στοιχείο να αναγνωρίζεται. Η απόσβεση που διενεργείται σε κάθε χρήση βαρύνει τα αποτελέσματα, εκτός αν η επιβάρυνση της απόσβεσης αποτελεί τμήμα του κόστους του άυλου περιουσιακού στοιχείου και συνεπώς περιλαμβάνεται στην λογιστική αξία του.

Οι μέθοδοι απόσβεσης που μπορούν να ακολουθηθούν σύμφωνα με την παράγραφο 98 του Προτύπου όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 70/2009 της ΕΕ, είναι η σταθερή

μέθοδος, η μέθοδος τω φθίνοντος υπολοίπου και η μέθοδος της μονάδας παραγωγής. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει τον προσδοκώμενο ρυθμό ανάλωσης των αναμενόμενων μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που ενσωματώνονται στο άυλο περιουσιακό στοιχείο, και εφαρμόζεται σταθερά από περίοδο σε περίοδο, εκτός αν υπάρχει μια μεταβολή στον ρυθμό ανάλωσης αυτό. Η περίοδος και η μέθοδος απόσβεσης επανεξετάζονται τουλάχιστον στο τέλος κάθε ετήσιας περιόδου προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχουν μεταβληθεί η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή ή ο προσδοκώμενος ρυθμός των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών.

Η υπολειμματική αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή εκτιμάται ότι είναι μηδενική, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου:

α) κάποιος τρίτος έχει δεσμευτεί να αγοράσει το στοιχείο αυτό στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του ή

β) υπάρχει μια ενεργός αγορά για το περιουσιακό στοιχείο και:

i) η υπολειμματική αξία μπορεί να προσδιοριστεί μέσω της αγορά αυτής και

ii) αναμένεται ότι τέτοια αγορά θα υπάρχει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του περιουσιακού στοιχείου.

Το αποσβέσιμο ποσό ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου που εμπίπτει σε αυτήν την κατηγορία προσδιορίζεται μετά την αφαίρεση της υπολειμματικής αξίας του. Μια υπολειμματική αξία μη μηδενική δείχνει ότι η οικονομική οντότητα αναμένει να διαθέσει το άυλο περιουσιακό στοιχείο πριν από το τέλος της οικονομικής ζωής του.

Στην περίπτωση των *άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστη ωφέλιμη ζωή* δεν διενεργούνται αποσβέσεις, παρά μόνο γίνεται έλεγχος για απομείωση της αξίας τους ετησίως και επιπρόσθετα όποτε υπάρχουν ενδείξεις για απομείωση αξίας. Η ωφέλιμη ζωή του στοιχείου θα πρέπει να εξετάζεται ετησίως για να προσδιοριστεί εάν έχει επέλθει μεταβολή στην εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής από αόριστη σε περιορισμένη (λογιστική αντιμετώπιση σύμφωνα με ΔΛΠ 8). Αν έχει υπάρξει μεταβολή, αποδεικνύεται ότι το περιουσιακό στοιχείο μπορεί να έχει υποστεί απομείωση αξίας (ΔΛΠ 36).

2.10 Αποσύρσεις - Διαθέσεις

Ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού παύει να αναγνωρίζεται είτε κατά τη διάθεσή του,

δηλαδή κατά την πώληση, ή δωρεά, η σύναψη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, είτε όταν δεν αναμένεται πλέον εισροή μελλοντικών οικονομικών ωφελειών από τη χρήση ή διάθεση του στοιχείου.

2.11 Γνωστοποιήσεις²⁰

Οι γνωστοποιήσεις που πρέπει να εμφανίζονται στις Σημειώσεις (Notes) για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 είναι:

<u>Παρ.</u>	<u>Γνωστοποιήσεις</u>
118	<p>Η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί τα ακόλουθα για κάθε κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων, διακρίνοντας μεταξύ εσωτερικώς δημιουργούμενων άυλων περιουσιακών στοιχείων και άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων:</p> <p>α) αν οι ωφέλιμες ζωές είναι περιορισμένες ή αόριστες και, αν είναι περιορισμένες, τις ωφέλιμες ζωές και τους συντελεστές της απόσβεσης που χρησιμοποιήθηκαν·</p> <p>β) τις μεθόδους απόσβεσης που χρησιμοποιήθηκαν για άυλα περιουσιακά στοιχεία με περιορισμένες ωφέλιμες ζωές·</p> <p>γ) την προ αποσβέσεων λογιστική αξία και οποιαδήποτε σωρευμένη απόσβεση (συναθροιζομένων των σωρευμένων ζημιών απομείωσης) έναρξης και τέλους περιόδου</p> <p>δ) το συγκεκριμένο κονδύλιο (τα συγκεκριμένα κονδύλια) της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων στην οποία η απόσβεση των άυλων περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνεται·</p> <p>ε) μια συμφωνία της λογιστικής αξίας κατά την αρχή και τη λήξη της περιόδου που δείχνει:</p> <p> i) προσθήκες, με ξεχωριστή διάκριση εκείνων που αναπτύχθηκαν εσωτερικά, εκείνων που αποκτήθηκαν ξεχωριστά και εκείνων που αποκτήθηκαν μέσω συνενώσεων επιχειρήσεων,</p> <p> ii) τα περιουσιακά στοιχεία που κατατάσσονται ως κατεχόμενα για πώληση ή</p>

²⁰ <http://www.dntzanatos.gr/DLP/PDF/codification/dlp/dlp38.pdf>

	<p>που συμπεριλαμβάνονται σε ομάδα διάθεσης που κατατάσσεται ως κατεχόμενη για πώληση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 5 και άλλες διαθέσεις,</p> <p>ιι) αυξήσεις ή μειώσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου που προκύπτουν από αναπροσαρμογές, σύμφωνα με τις παραγράφους 75, 85 και 86 και από ζημίες απομείωσης που αναγνωρίστηκαν ή αναστράφηκαν κατευθείαν στην καθαρή θέση σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 (αν υπάρχουν),</p> <p>ιϛ) ζημίες απομείωσης που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου, σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 (αν υπάρχουν),</p> <p>ιδ) ζημίες απομείωσης που αναστράφηκαν στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της περιόδου, σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 (αν υπάρχουν),</p> <p>ιε) κάθε απόσβεση που αναγνωρίστηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου,</p> <p>ις) τις καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά τη μετατροπή των οικονομικών καταστάσεων από το νόμισμα λειτουργίας σε διαφορετικό νόμισμα παρουσίασης και κατά τη μετατροπή της εκμετάλλευσης στο εξωτερικό στο νόμισμα παρουσίασης της οικονομικής οντότητας και</p> <p>ιζ) άλλες μεταβολές στη λογιστική αξία κατά τη διάρκεια της περιόδου.</p>
119	<p>Μια κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι μια συγκέντρωση περιουσιακών στοιχείων όμοιας φύσης και χρήσης στις εκμεταλλεύσεις μιας οικονομικής οντότητας. Παραδείγματα ιδιαίτερων κατηγοριών μπορεί να περιλαμβάνουν:</p> <p>α) εμπορικά σήματα·</p> <p>β) τίτλους εφημερίδων και περιοδικών καθώς και τίτλους έκδοσης·</p> <p>γ) λογισμικό·</p> <p>δ) άδειες και παραχωρήσεις χρήσης δικαιωμάτων·</p> <p>ε) συγγραφικά δικαιώματα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας και άλλα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, υπηρεσίες και δικαιώματα εκμετάλλευσης·</p> <p>στ) συνταγές, τύπους, υποδείγματα, σχέδια και πρωτότυπα και</p> <p>ζ) άυλα περιουσιακά στοιχεία υπό ανάπτυξη.</p> <p>Οι κατηγορίες που αναφέρονται ανωτέρω διαχωρίζονται (συναθροίζονται) σε μικρότερες (μεγαλύτερες) κατηγορίες αν αυτό καταλήγει σε περισσότερο σχετικές πληροφορίες για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.</p>

120	<p>Η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί πληροφορίες για τα απομειωμένα άυλα περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με το ΔΛΠ 36 επιπρόσθετα των πληροφοριών που απαιτούνται από την παράγραφο 118 στοιχείο ε) σημεία iii)-v).</p>
121	<p>Το ΔΛΠ 8 απαιτεί η οικονομική οντότητα να γνωστοποιεί το είδος και το ποσό μιας μεταβολής στην εκτίμηση που είτε έχει μια ουσιαστική επίδραση στην τρέχουσα περίοδο είτε αναμένεται να έχει μια ουσιαστική επίδραση στις επόμενες περιόδους. Τέτοιες γνωστοποιήσεις μπορεί να ανακύψουν από μεταβολές:</p> <p>α) στην εκτίμηση της ωφέλιμης ζωής του άυλου περιουσιακού στοιχείου·</p> <p>β) στη μέθοδο απόσβεσης ή</p> <p>γ) στην υπολειμματική αξία.</p>
122	<p>Η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί επίσης τα ακόλουθα:</p> <p>α) για άυλο περιουσιακό στοιχείο το οποίο έχει αξιολογηθεί ως έχον αόριστη ωφέλιμη ζωή, τη λογιστική αξία εκείνου του περιουσιακού στοιχείου και τους λόγους που υποστηρίζουν την αξιολόγηση της αόριστης ωφέλιμης ζωής. Γνωστοποιώντας αυτούς τους λόγους, η οικονομική οντότητα θα περιγράψει τον παράγοντα (ή τους παράγοντες) που έπαιξαν ένα σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό ότι το περιουσιακό στοιχείο έχει αόριστη ωφέλιμη ζωή·</p> <p>β) μια περιγραφή, τη λογιστική αξία και την απομένουσα περίοδο απόσβεσης κάθε μεμονωμένου άυλου περιουσιακού στοιχείου, το οποίο είναι ουσιαστικό στις οικονομικές καταστάσεις της οικονομικής οντότητας·</p> <p>γ) για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω μιας κρατικής επιχορήγησης και αρχικώς αναγνωρίστηκαν στην εύλογη αξία :</p> <p>i) την εύλογη αξία που αρχικώς αναγνωρίστηκε για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία,</p> <p>ii) την λογιστική αξία τους και</p> <p>iii) αν επιμετρώνται μετά την αναγνώρισή με τη μέθοδο του κόστους ή τη μέθοδο της αναπροσαρμογής·</p> <p>δ) την ύπαρξη και τις λογιστικές αξίες των άυλων περιουσιακών στοιχείων των οποίων ο τίτλος κυριότητας είναι υπό όρους και τις λογιστικές αξίες των άυλων περιουσιακών στοιχείων που είναι ενεχυριασμένα σε εξασφάλιση υποχρεώσεων·</p> <p>ε) το ποσό των συμβατικών δεσμεύσεων για την απόκτηση άυλων περιουσιακών στοιχείων.</p>

123	Όταν η οικονομική οντότητα περιγράφει τον παράγοντα ή τους παράγοντες που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στον προσδιορισμό της ωφέλιμης ζωής ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου ως αόριστο, η οικονομική οντότητα λαμβάνει υπόψη τον πίνακα των παραγόντων στην παράγραφο 90.
124	<p>Αν άυλα περιουσιακά στοιχεία αντιμετωπίζονται λογιστικά σε αναπροσαρμοσμένα ποσά, η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί τα ακόλουθα:</p> <p>α) κατά κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων:</p> <p>i) την ημερομηνία έναρξης ισχύος της αναπροσαρμογής,</p> <p>ii) τη λογιστική αξία των αναπροσαρμοσμένων άυλων περιουσιακών στοιχείων και</p> <p>iii) τη λογιστική αξία που θα είχε αναγνωρισθεί αν είχε επιμετρηθεί η αναπροσαρμοσμένη κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων μετά την αναγνώριση, με τη μέθοδο του κόστους της παραγράφου 74·</p> <p>β) το ποσό του «πλεονάσματος αναπροσαρμογής» που αφορά στα άυλα περιουσιακά στοιχεία κατά την έναρξη και λήξη της λογιστικής περιόδου, υποδεικνύοντας τις μεταβολές κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου και οποιονδήποτε περιορισμό στη διανομή του υπολοίπου στους μετόχους και</p> <p>γ) τις μεθόδους και τις σημαντικές παραδοχές που εφαρμόστηκαν για την εκτίμηση των εύλογων αξιών των περιουσιακών στοιχείων.</p>
125	Μπορεί να είναι αναγκαίο να συναθροίζονται οι κατηγορίες των αναπροσαρμοσμένων περιουσιακών στοιχείων σε μεγαλύτερες κατηγορίες για λόγους γνωστοποιήσεων. Όμως, κατηγορίες δεν συναθροίζονται, αν αυτό θα κατέληγε στη ενοποίηση μιας κατηγορίας άυλων περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνει ποσά που έχουν επιμετρηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους του κόστους και της αναπροσαρμογής
126	Η οικονομική οντότητα θα γνωστοποιεί το άθροισμα των εξόδων έρευνας και ανάπτυξης που αναγνωρίστηκε ως ένα έξοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου
127	Τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης συνθέτουν όλες οι δαπάνες που άμεσα αφορούν τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (βλ. παραγράφους 66 και 67 για οδηγίες σχετικά με τον τύπο των δαπανών που συμπεριλαμβάνεται για το

	σκοπό της απαιτούμενης γνωστοποίησης της παραγράφου 126
128	<p>Η οικονομική οντότητα ενθαρρύνεται, αλλά δεν υποχρεώνεται, να δίδει τις ακόλουθες πληροφορίες:</p> <p>α) μια περιγραφή κάθε πλήρως αποσβεσμένου άυλου περιουσιακού στοιχείου που είναι ακόμη σε χρήση και</p> <p>β) μια σύντομη περιγραφή των σημαντικών άυλων περιουσιακών στοιχείων που ελέγχονται από την οικονομική οντότητα, αλλά δεν αναγνωρίστηκαν ως περιουσιακά στοιχεία, γιατί δεν πληρούσαν τα κριτήρια αναγνώρισης του παρόντος Προτύπου ή γιατί είχαν αγοραστεί ή δημιουργηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του ΔΛΠ 38 <i>Άυλα περιουσιακά στοιχεία</i> που εκδόθηκε το 1998.</p>

2.12 ΔΠΧΑ 3 “Συνενώσεις Επιχειρήσεων”

Η υπεραξία στα πλαίσια των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων εξετάζεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο Αναφοράς 3 (ΔΠΧΑ 3). Το ΔΠΧΑ 3 έχει σκοπό να καθορίσει την παρουσίαση οικονομικών στοιχείων μιας οικονομικής μονάδας στην περίπτωση πραγματοποίησης συνένωσης επιχειρήσεων, και αντικαθιστά το ΔΛΠ 22 “ Ενοποιημένες Επιχειρήσεις” που ίσχυε για την παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων μέχρι τις 31/12/2004. Καθορίζει ότι όλες οι Συνενώσεις Επιχειρήσεων πρέπει να λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της αγοράς, και άρα η αποκτώσα επιχείρηση αναγνωρίζει τα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της αποκτώμενης επιχείρησης στις εύλογες αξίες κατά την ημερομηνία της απόκτησης, όπως επίσης αναγνωρίζει και την υπεραξία.

Μία συνένωση επιχειρήσεων είναι η συσπείρωση ξεχωριστών οικονομικών οντοτήτων ή επιχειρήσεων σε μία αναφέρουσα οικονομική οντότητα. Σε μια συνένωση, ο αποκτών αναγνωρίζει ξεχωριστά ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο του αποκτώμενου κατά την ημερομηνία της απόκτησης, μόνο εφόσον πληροί τον ορισμό του άυλου περιουσιακού στοιχείου που δίνεται στο ΔΛΠ 38 και η εύλογη αξία του επιμετράται αξιόπιστα. Αυτό συνεπάγεται ότι ο αποκτών αναγνωρίζει ως περιουσιακά στοιχεία διακεκριμένα από την υπεραξία ένα έργο έρευνας και ανάπτυξης σε εξέλιξη του αποκτώμενου, αν το έργο πληροί τις προϋποθέσεις του αναγνωρίσιμου άυλου περιουσιακού στοιχείου και η εύλογη αξία του μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα.

Από την επιτυχημένη πορεία μιας επιχείρησης, αλλά και από τις δαπάνες που πραγματοποιούνται συχνά από τις επιχειρήσεις για να αυξήσουν μελλοντικά την αποδοτικότητά τους, μπορούν να προκύψουν οφέλη με την μορφή άυλων στοιχείων, που όμως δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αναγνώρισης για να καταχωρηθούν ως άυλα περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με το ΔΛΠ 38. Αυτά τα άυλα στοιχεία συνιστούν την υπεραξία.

Υπεραξία καλείται η διαφορά του συνολικού κόστους απόκτησης και της αξίας των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Αντιπροσωπεύει μια καταβολή της αποκτώσας επιχείρησης για μελλοντικές ωφέλειες που δεν μπορούν να εξατομικευτούν σε περιουσιακά στοιχεία, και σε κάποιες

περιπτώσεις αντιπροσωπεύει συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία που δεν μπορούν να εκτιμηθούν αξιόπιστα κατά την ημέρα της απόκτησης, ή τη διαφορά μεταξύ της αποτίμησής τους και της πραγματικής τρέχουσας αξίας τους.

Μετά την αρχική αναγνώριση, η υπεραξία αποτιμάται στο αρχικό κόστος μείον τις πιθανές σωρευμένες ζημίες απομείωσης. Εξετάζεται τουλάχιστον ετησίως, ή και σε συχνότερα χρονικά διαστήματα αν το επιβάλλουν οι συνθήκες, για απομείωση αξίας και δεν αποσβένεται.

Στην περίπτωση που το κόστος μιας απόκτησης είναι μικρότερο από την καθαρή αξία αποτίμησης δημιουργείται αρνητική υπεραξία, και θα πρέπει να γίνεται επανεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων για τυχόν λάθη στην αποτίμηση. Μετά την επανεκτίμηση η διαφορά μεταφέρεται στα αποτελέσματα, αρχικά ως κέρδος, αλλά αν από την επανεκτίμηση προκύψει θετική υπεραξία πηγαίνει στις ζημίες.

Όταν η ολοκλήρωση μίας απόκτησης γίνεται σταδιακά, με διαδοχικές αυτόνομες συναλλαγές, τότε κάθε συναλλαγή αντιμετωπίζεται ξεχωριστά και γίνεται μεμονωμένα αποτίμηση των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και υπολογισμός υπεραξίας. Στην περίπτωση απόκτησης μιας συγγενούς επιχείρησης, που οποίας πλέον η αποκτώσα επιχείρηση αποκτά τον έλεγχο, η αποτίμηση της υπεραξίας γίνεται πάνω στη διαφορά του μετοχικού κεφαλαίου που προσφάτως αποκτήθηκε, γιατί η υπεραξία για τις προηγούμενες αποκτήσεις έχει ήδη λογιστεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις του αποκτώντος που δεν μπορούν να αποτιμηθούν σωστά κατά την απόκτηση, και μετά προκύπτουν, τότε μεταφέρονται στα κέρδη και η υπεραξία μειώνεται ισόποσα με χρέωση των εξόδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάζονται οι διαφορές μεταξύ των Διεθνών και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων όπως προκύπτουν από την παραπάνω ανάλυση.

3.1 Αποτίμηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Η πρωταρχική και πιο ουσιώδης διαφορά μεταξύ των Ελληνικών και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων είναι ο τρόπος αποτίμησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων.

Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα η αποτίμηση γίνεται στο κόστος κτήσης ή αλλιώς στο ιστορικό κόστος. Η αρχή της συντηρητικότητας διέπει τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και πλαισιώνει την αρχή του ιστορικού κόστους. Οι παραπάνω αρχές υποδεικνύουν την πρόθεση της διοίκησης της επιχείρησης να δημοσιεύει αληθή αποτελέσματα που δεν δημιουργούν ψευδείς εντυπώσεις και δεν παραπλανούν τους μετόχους και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους προβάλλοντας πλασματικές και υπερεκτιμημένες πληροφορίες. Επίσης συμβάλλουν στην επίτευξη σταθερότητας στην εικόνα της περιουσίας της επιχείρησης. Παρ' όλα αυτά το ιστορικό κόστος, ακριβώς επειδή είναι “ιστορικό”, παραπέμπει στο παρελθόν και θεωρείται από πολλούς ότι δεν δίνει μια σύγχρονη και διαφανή εικόνα της επιχείρησης, ιδίως σε περιόδους που ο πληθωρισμός βρίσκεται σε έξαρση.

Στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα υιοθετείται η αρχική αποτίμηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία σε κάποιες περιπτώσεις (όπως για παράδειγμα στην απόκτηση άυλου περιουσιακού στοιχείου μέσω συνένωσης), όπως επίσης δίνεται η δυνατότητα η μεταγενέστερη αποτίμηση να γίνει με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής, όπου η αναπροσαρμοσμένη αξία είναι ουσιαστικά η εύλογη αξία. Η εύλογη αξία ορίζεται ως “το ποσό για το οποίο ένα περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να ανταλλαγεί μεταξύ δύο μερών που ενεργούν με τη θέλησή τους και με πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς σε καθαρά

εμπορική βάση" (ΔΛΠ 38 § 8). Η εύλογη αξία καθορίζεται με βάση τη χρηματιστηριακή τιμή του περιουσιακού στοιχείου, δηλαδή την τρέχουσα τιμή πώλησης όταν υπάρχει ενεργός αγορά, ενώ όταν δεν υπάρχει ενεργός αγορά λαμβάνονται υπόψη οι πρόσφατες συναλλαγές σε όμοια περιουσιακά στοιχεία προκειμένου να καθοριστεί όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστα η εύλογη αξία, και εύλογη αξία είναι το ποσό που είναι διατεθειμένη να καταβάλλει μια οικονομική μονάδα σε μια συναλλαγή μεταξύ ενημερωμένων μερών που ενεργούν με τη θέλησή τους. Οι οικονομικές μονάδες που συνήθως εμπλέκονται στην αγορά και πώληση μοναδικών άυλων περιουσιακών στοιχείων συνήθως έχουν αναπτύξει τεχνικές για την εκτίμηση των εύλογων αξιών τους έμμεσα (π.χ. χρήση συντελεστών πολλαπλασιασμού, ή προεξόφληση των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών από το περιουσιακό στοιχείο) (ΔΛΠ 38 §39,40,41).

Για να γίνει κατανοητή η φιλοσοφία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ως προς την αποτίμηση γενικότερα των στοιχείων του ενεργητικού, θα ήταν χρήσιμο να εξεταστεί παράλληλα το ΔΛΠ 36 περί “ Απομείωσης αξίας περιουσιακών στοιχείων”. Το συγκεκριμένο πρότυπο, όπως αναφέρεται στην πρώτη παράγραφο του, έχει ως σκοπό να περιγράψει τη μέθοδο ανίχνευσης ενδεχόμενης ζημίας της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού μιας οικονομικής μονάδας, ούτως ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος τα στοιχεία αυτά να εμφανίζονται σε αξία μεγαλύτερη από την ανακτήσιμη αξία τους.

Η οικονομική μονάδα θα πρέπει να εκτιμά σε κάθε ημερομηνία παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων, εάν υπάρχουν ενδείξεις μείωσης της αξίας των περιουσιακών της στοιχείων, δηλαδή εάν η λογιστική αξία τους είναι μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό τους. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στα άυλα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού με αόριστη ωφέλιμη ζωή, στα άυλα περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν μπει σε φάση εκμετάλλευσης αλλά και στην υπεραξία. Τα παραπάνω θα πρέπει να εξετάζονται σε ετήσια βάση, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, αρκεί η χρονική περίοδος αυτή να τηρείται πάγια.

Στην περίπτωση βέβαια που η καθαρή τιμή πώλησης ή η αξία χρήσης είναι μεγαλύτερη από τη λογιστική αξία του εκάστοτε περιουσιακού στοιχείου, τότε δεν συντρέχει λόγος για αναγνώριση ζημίας λόγω μείωσης της αξίας του. Όταν δεν καθίσταται δυνατό να προσδιοριστεί η καθαρή τιμή πώλησης, τότε το ανακτήσιμο ποσό είναι ίσο με την αξία χρήσης του (αξία χρήσης είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να αντληθούν από περιουσιακό στοιχείο ή μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών, ΔΛΠ 36 § 6).

Περαιτέρω, τα όσα αναφέρονται στο ΔΛΠ 36 συνηγορούν σε αυτά που αναφέρονται

στο ΔΛΠ 38 για την εξεύρεση της εύλογης αξίας. Έτσι, η καλύτερη απόδειξη της εύλογης αξίας είναι η τιμή σε μία δεσμευτική συμφωνία πώλησης, σε μία συναλλαγή σε καθαρά εμπορική βάση αναπροσαρμοσμένη με τα διαφορικά κόστη που θα ήταν άμεσα καταλογιστέα κατά τη διάθεση του περιουσιακού στοιχείου. Στην περίπτωση που μία τέτοια τιμή δεν υπάρχει χρησιμοποιούνται οι τιμές αγοράς, όταν το περιουσιακό στοιχείο είναι αντικείμενο εμπορίου σε μία ενεργό αγορά. Αν καμία από τις παραπάνω τιμές δεν είναι διαθέσιμη τότε η οικονομική μονάδα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει δεδομένα για παρόμοιες συναλλαγές που διενεργούνται στον κλάδο που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, προκειμένου να εκτιμήσει τα περιουσιακά της στοιχεία, πράγμα που προϋποθέτει ότι οι οικονομικές μονάδες έχουν την καλύτερη διαθέσιμη πληροφόρηση.²¹

Ωστόσο, διατυπώνονται πολλές ενστάσεις σχετικά με το πόσο αξιόπιστα μπορεί να καθοριστεί η εύλογη αξία ενός άυλου περιουσιακού στοιχείου, και ο λόγος είναι ότι δεν υπάρχει ενεργός αγορά για εμπορικά σήματα, τίτλους εφημερίδων, διπλώματα ευρεσιτεχνίας κτλ καθώς αυτά τα άυλα περιουσιακά στοιχεία χαρακτηρίζονται για τη μοναδικότητά τους, όπως επίσης και οι συναλλαγές με αντικείμενο τα παραπάνω είναι σπάνιες. Έτσι η τιμή που καταβάλλεται για ένα άυλο στοιχείο μπορεί να μην αποτελεί επαρκή απόδειξη της εύλογης αξίας ενός άλλου όμοιου άυλου περιουσιακού στοιχείου (ΔΛΠ 38 § 78).

Ο Alfred M. King στο βιβλίο του *“Executive's guide to fair value, profiting from the new valuation rules”* αντιτίθεται με θέρμη στην υιοθέτηση της εύλογης αξίας αφού θεωρεί ότι δεν ικανοποιεί τα ποιοτικά κριτήρια της αξιοπιστίας και της ακρίβειας. Χαρακτηριστικά αναφέρει ότι: “Θα βοηθήσει η χρήση της εύλογης αξίας την επιχείρησή μου? Αναμφίβολα, η απάντηση είναι ναι! Αλλά το γεγονός ότι κάτι “γεμίζει το πορτοφόλι μου ή βάζει φαγητό στο τραπέζι μου” δεν το καθιστά και σωστό!” Θεωρεί ότι η υιοθέτηση της εύλογης αξίας δημιουργεί μεγάλα περιθώρια χειραγώγησης των πληροφοριών που παρέχονται μέσω των οικονομικών καταστάσεων. Ο λόγος είναι ότι σε ένα περιουσιακό στοιχείο μπορούν να αποδοθούν πολλές διαφορετικές “εύλογες αξίες”, βάσει του σκοπού για τον οποίο προσδιορίζονται αυτές οι αξίες, και συνεπώς δεν υπάρχει μία και μοναδική, σωστή εύλογη αξία για κάθε ένα περιουσιακό στοιχείο. Ωστόσο αναγνωρίζει ότι η εύλογη αξία είναι ένας καλύτερος τρόπος αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με το ιστορικό κόστος στις περιπτώσεις που τα ποσοστά του πληθωρισμού είναι μεγάλα και υπάρχουν πληθωριστικές τάσεις, καθώς και στις περιπτώσεις που οι υπάρχοντες έντονες διακυμάνσεις των τιμών, όχι λόγω του πληθωρισμού, αλλά σαν αποτέλεσμα μεταβολών στην

²¹ βλ. Grant Thornton, Διεθνή πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης I.F.R.S. Αναλυτική παρουσίαση τόμος β, Αθήνα 2006

παραγωγικότητα, στην διαθεσιμότητα των πρώτων υλών, στην εξέλιξη της τεχνολογίας κ.α..

22

Η εύλογη αξία θεωρείται ένα αμφιλεγόμενο θέμα που δημιουργεί ένθερμους υποστηρικτές αλλά και φανατικούς πολέμιους. Ο Stephen H. Penman σε άρθρο του αναφέρει δηλώσεις διαφόρων φορέων καθορισμού προτύπων, ρυθμιστικών αρχών, αναλυτών και συντακτών που αφορούν την εύλογη αξία. Τα αρνητικά που αναφέρονται εστιάζουν:

- στον κίνδυνο εκτίμησης της εύλογης αξίας, όπου η αποτίμηση γίνεται περισσότερο βάσει ενός προτύπου και υποδείγματος παρά βάσει της αγοράς
- στην εισαγωγή “υπερβάλλουσας αστάθειας” στα κέρδη
- στην αμφίβολη αξιοπιστία των αποτελεσμάτων ανατροφοδότησης (feedback effects) όταν χρησιμοποιείται η εύλογη αξία (για παράδειγμα στην περίπτωση τραπεζικού δανεισμού) που μπορούν να ζημιώσουν μια επιχείρηση και να ενισχύσουν τον συστηματικό κίνδυνο.

Οι υπέρμαχοι της εύλογης αξίας υποστηρίζουν ότι προσφέρει πολλά θετικά η χρήση της εύλογης αξίας, όπως το ότι:

- οι επενδυτές ενδιαφέρονται για την αξία (εύλογη αξία) των περιουσιακών στοιχείων και όχι για το κόστος τους (ιστορικό κόστος).
- με την πάροδο του χρόνου, το ιστορικό κόστος δεν αντιπροσωπεύει την παρούσα οικονομική κατάσταση της οικονομικής μονάδας σε αντίθεση με την εύλογη αξία
- η εύλογη αξία αντικατοπτρίζει την πραγματική οικονομική κατάσταση, αυτή που ουσιαστικά ενδιαφέρει τους εκάστοτε οικονομολόγους
- η χρήση της εύλογης αξίας δίνει λύση στο πρόβλημα μέτρησης του εισοδήματος, και προτιμάται σε σχέση με τους εκατοντάδες κανόνες που επιβάλλει ο προσδιορισμός του εισοδήματος με τη χρήση του ιστορικού κόστους
- η εύλογη αξία είναι μια μέτρηση που βασίζεται στην αγορά και όχι ξεχωριστά στην κάθε επιχείρηση, γεγονός που την καθιστά μία αμερόληπη μέτρηση που είναι συνεπής από περίοδο σε περίοδο και σε όλες τις οικονομικές οντότητες.²³

Τέλος εξετάζοντας και συγκρίνοντας τα Ελληνικά και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα αξίζει να σημειωθεί ότι τα ΔΛΠ/ΔΠΧΑ προσανατολίζονται στην ικανοποίηση των μετόχων και όχι στη φορολογία και αυτό απεικονίζεται στον τρόπο αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων. Γι' αυτό το λόγο τα ΔΛΠ επικεντρώνονται στη λογιστική

²² βλ. King Alfred. M. “Executive's guide to fair value: Profiting from the new valuation rules”, Hoboken, N.J. J. Wiley & Sons, c2008, p3-10

²³ βλ Penman H. Stephen, “ Financial reporting quality: is fair value a plus or a minus?”, Accounting and Business Research, Special issue: International Accounting Policy Forum, pages 33-44, 2007

αντιμετώπιση και αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού με βάση την εύλογη αξία (π.χ. Χρηματοοικονομικά μέσα, εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα στοιχεία) Hung and Subramanyam (2004). Αντίθετα, στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα εξίσου σημαντική με την ικανοποίηση των μετόχων είναι και η επίτευξη της χαμηλής φορολογίας. Η αποτίμηση στο ιστορικό κόστος παρουσιάζει πιο συντηρητικά αποτελέσματα και αυτό έχει σαν συνέπεια την επιβολή χαμηλότερης φορολόγησης στις επιχειρήσεις.

“Η επιλογή μεταξύ του ιστορικού κόστους και της εύλογης αξίας είναι δύσκολο να γίνει. Από τη μία πλευρά, το ιστορικό κόστος θεωρείται ότι δεν μπορεί να συναγωνιστεί την εύλογη αξία στην ποιότητα της πληροφόρησης που παρέχεται μέσω των οικονομικών καταστάσεων (Gerald, Rencontres Internationales Institut Europlace Finance 2003) και συνεπώς η εύλογη αξία παρέχει μεγαλύτερη διαφάνεια από το ιστορικό κόστος (www.valuebasedmanagement.net). Από την άλλη, η εύλογη αξία κριτικάρεται πολλές φορές επειδή θεωρείται ότι είναι μια δύσκολη μέθοδος αποτίμησης και ότι ενισχύει την αστάθεια. [(Dumontier and Raffournier (2005), Ernst and Young (2005), Bignon and al.(2004)]”²⁴

3.2 Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης

Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης, δηλαδή τα έξοδα που πραγματοποιούνται για την ίδρυση και αρχική οργάνωση της επιχείρησης, τα έξοδα ερευνών και αναπτύξεως κ.α. κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται, ως επί το πλείστον, σε διάστημα που δεν ξεπερνά τα πέντε έτη. Στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ισχύει ότι τα κόστη έρευνας για τα ιδιοπαραγόμενα άυλα περιουσιακά στοιχεία δεν κεφαλαιοποιούνται, αλλά μεταφέρονται στα αποτελέσματα επειδή στη φάση της έρευνας η επιχείρηση δεν μπορεί να αποδείξει ότι υπάρχει ένα άυλο στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο θα αποφέρει πιθανά μελλοντικά οφέλη. Σε ό,τι αφορά τα κόστη ανάπτυξης ενός ιδιοπαραγόμενου άυλου περιουσιακού στοιχείου κεφαλαιοποιούνται μόνο κάτω από συγκεκριμένες και ιδιαίτερες προϋποθέσεις, καθώς στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα η κεφαλαιοποίηση και η αναγνώριση των άυλων στοιχείων γίνεται με πιο αυστηρά κριτήρια.

²⁴ Samira Demaria and Dominique Dufour, “First Time adoption of IFRS, Fair Value Option, Conservatism: Evidences from French listed companies”, published in “30eme colloque de l'EAA, Lisbon, Portugal, 2007

Η παραπάνω διαφορά επηρεάζει τόσο το Ενεργητικό του Ισολογισμού (Κατάσταση Οικονομικής Θέσης), όσο και τα Αποτελέσματα Χρήσεως μέσω των εξόδων αλλά και των αποσβέσεων. Έτσι με την Εφαρμογή των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων παρουσιάζεται αυξημένο το Ενεργητικό αφού περιλαμβάνει και τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης.

3.3 Αναγνώριση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ 38) προσδιορίζονται συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που πρέπει να ενσωματώνονται σε ένα άυλο στοιχείο (αναγνωρισιμότητα, έλεγχος από την οικονομική μονάδα, ύπαρξη μελλοντικών ωφελειών) καθώς και συγκεκριμένα αυστηρά κριτήρια που πρέπει να ικανοποιούνται (προσδοκία εισροής μελλοντικών οικονομικών ωφελειών, δυνατότητα αξιόπιστης επιμέτρησης) για να αναγνωριστεί ως άυλο περιουσιακό στοιχείο και να μπορεί να κεφαλαιοποιηθεί. Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν υφίστανται τέτοια συγκεκριμένα κριτήρια. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα με την εφαρμογή των ΔΛΠ να μην συμπεριλαμβάνονται στον ισολογισμό πολλά άυλα περιουσιακά στοιχεία που εμφανίζονταν σύμφωνα με τα ΕΛΠ και έτσι να μειώνεται το Ενεργητικό της επιχείρησης.

3.4 Κόστη Απόκτησης Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα κόστη απόκτησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται με αγορά προσαυξάνουν την αξία κτήσης του στοιχείου. Παραδείγματα τέτοιων εξόδων είναι οι εισαγωγικοί δασμοί, οι μη επιστρεπτέοι φόροι αγοράς μετά την αφαίρεση εμπορικών πιστώσεων και μειώσεων τιμών, αλλά και τα κόστη προετοιμασίας του στοιχείου για να καταστεί έτοιμο προς χρήση, δηλαδή το κόστος των δοκιμών προς εξακρίβωση της ορθής λειτουργίας του στοιχείου, οι επαγγελματικές αμοιβές που προκύπτουν άμεσα από την αποκατάσταση της λειτουργίας του περιουσιακού στοιχείου κ.α.. Αντίθετα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα τέτοιας φύσεως κόστη μπορούν να συμπεριληφθούν στα έξοδα εγκατάστασης.

3.5 Αναπροσαρμογή Αξίας Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα δεν προβλέπεται η αναπροσαρμογή των άυλων περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα επιτρέπεται η αναπροσαρμογή των άυλων περιουσιακών στοιχείων, και μάλιστα υπάρχει η δυνατότητα να γίνεται σε ετήσια βάση ανάλογα με τη μεταβλητότητα της εύλογης αξίας του υπό εξέταση περιουσιακού στοιχείου.

Η προαναφερθείσα διαφορά έχει αντίκτυπο στο Ενεργητικό της Κατάστασης Οικονομικής Θέσης γιατί οι τιμές που εμφανίζονται είναι προσαρμοσμένες στις εκάστοτε τρέχουσες συνθήκες. Αυτό κάνει την εικόνα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης πιο αξιόπιστη, σύγχρονη και αληθινή. Η αναπροσαρμογή επιπλέον επηρεάζει αφενός μεν τα Ίδια Κεφάλαια , μέσω του κονδυλίου “Διαφορές Αναπροσαρμογής”, αφετέρου δε τα αποτελέσματα αφού βαρύνονται από τις διαφορές στη λογιστική αξία των άυλων στοιχείων του ενεργητικού.

3.6 Απόσβεση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αποσβένονται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής τους, η οποία επανεξετάζεται τουλάχιστον ετησίως για πιθανή μεταβολή της. Επιπλέον με την εφαρμογή των διατάξεων των ΔΛΠ πλέον η Διοίκηση επηρεάζει τις αποσβέσεις καθώς είναι αυτή που ορίζει την ωφέλιμη διάρκεια ζωής των παγίων περιουσιακών στοιχείων. Ετησίως, ακόμα, επανεξετάζεται και η μέθοδος απόσβεσης που εφαρμόζεται. Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα οι περισσότερες κατηγορίες ασώματων ακινητοποιήσεων αποσβένονται σε χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει την πενταετία και η μέθοδος εφαρμόζεται πάγια.

Επιπροσθέτως, στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα υπάρχουν άυλα στοιχεία που έχουν αόριστη ωφέλιμη ζωή και για αυτό τον λόγο δεν αποσβένονται.

Συνεπώς διαπιστώνουμε ότι στα Διεθνή Πρότυπα υπάρχει ιδιαίτερη, αναλυτικότερη και ουσιαστικότερη αντιμετώπιση των αποσβέσεων των άυλων στοιχείων. Με την εφαρμογή

τους προκύπτουν μικρότερες ετήσιες αποσβέσεις σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, οι οποίες όμως κρατούν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Σε κάθε περίπτωση όμως η αξία των παγίων αποσβένεται απλά με διαφορετικό ρυθμό.

Οι αποσβέσεις επηρεάζουν και την αξία με την οποία εμφανίζονται τα άυλα περιουσιακά στοιχεία στο ενεργητικό, αλλά και τα αποτελέσματα χρήσως, όπου εμφανίζονται αφαιρετικά των εσόδων.

3.7 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα Προς Πώληση

Σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 38 όταν ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο θεωρηθεί ότι ανήκει στην κατηγορία “κατεχόμενα προς πώληση” σταματάει να αποσβένεται. Αντίθετα με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ακόμη και αν προτίθεται η επιχείρηση να το πωλήσει, διενεργεί τις αποσβέσεις κανονικά μέχρι την ημέρα της διάθεσής του.

3.8 Τρόπος Παρουσίασης Στον Ισολογισμό

Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία εμφανίζονται στον Ισολογισμό πλήρως και αναλυτικά, δηλαδή στην αξία κτήσης τους, μείον τις σωρευμένες αποσβέσεις και ως αποτέλεσμα στο αναπόσβεστο υπόλοιπό τους. Αντίθετα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα μπορούν να εμφανίζονται μόνο στο τελικό ποσό, δηλαδή το αναπόσβεστο υπόλοιπό τους. Επιπλέον στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα η υπεραξία εμφανίζεται ως μέρος των ασώματων ακινητοποιήσεων, ενώ στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εμφανίζεται ξεχωριστά.

3.9 Υπεραξία Επιχειρήσεως

Η υπεραξία σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα δεν αποσβένεται και εξετάζεται

τουλάχιστον ετησίως για πιθανή μείωση της αξίας της. Επιπλέον παρουσιάζεται ξεχωριστά στις Οικονομικές Καταστάσεις. Στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, στα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιλαμβάνεται και η υπεραξία, η οποία αποσβένεται είτε αφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα σε χρονικό διάστημα έως πέντε έτη.

3.10 Γνωστοποιήσεις

Με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εμφανίζεται πλήθος γνωστοποιήσεων στις Σημειώσεις (Notes) σε σχέση με τις πληροφορίες που παρέχονται στο Προσάρτημα που συντάσσεται με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Αυτό παρέχει στους ενδιαφερόμενους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (μετόχους, πιθανούς επενδυτές, τράπεζες κ.α.) πληρέστερη και ποιοτικότερη πληροφόρηση και προσδίδει σαφήνεια στις Οικονομικές Καταστάσεις.

3.11 Leasing

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, μπορούν να συμπεριληφθούν στο Ενεργητικό μιας εταιρείας τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται με χρηματοδοτική μίσθωση, ενώ στα Ελληνικά Λογιστικά δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Έτσι με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, στην περίπτωση που υπάρχουν χρηματοδοτικές μισθώσεις το Ενεργητικό θα εμφανίζεται αυξημένο σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΣΤΑ ΑΥΛΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

4.1 Ο Κλάδος των Τηλεπικοινωνιών

Στο παρόν κεφάλαιο θα εξεταστεί ο κλάδος των Τηλεπικοινωνιών, ένας από τους 18 κλάδους στους οποίους ομαδοποιούνται οι εισηγμένες επιχειρήσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών, προκειμένου να γίνει κατανοητή και πρακτικά η επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Συγκεκριμένα θα εξεταστούν οι διαχειριστικές χρήσεις 2004 και 2005, οπότε και έγινε η μετάβαση από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Ο κλάδος των Τηλεπικοινωνιών αποτελείται κατά τα έτη 2004-2005 από 3 εταιρείες:

- την ΛΑΝ-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ
- τον ΟΤΕ (ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ)
- και την COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ

Η ΟΤΕ ΑΕ εξαγόρασε την COSMOTE το 2008, και συνεπώς σήμερα στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών εμφανίζονται μόνο οι δύο εταιρείες

4.2 Η Επίδραση Των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

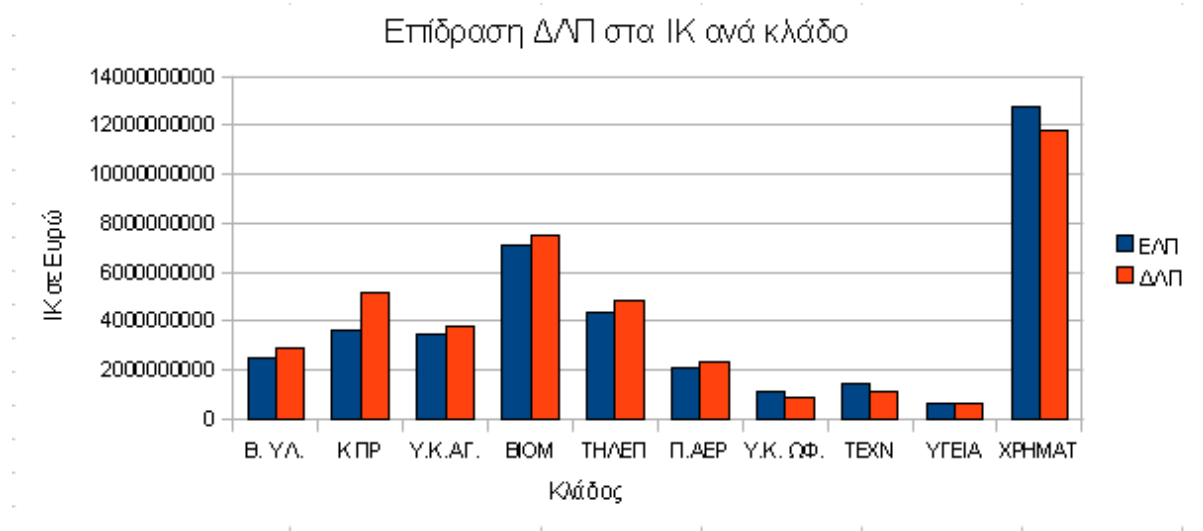
Σύμφωνα με έρευνα της Grant-Thornton που διενεργήθηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2006 με σκοπό την εύρεση των επιπτώσεων της πρώτης εφαρμογής των ΔΠΧΠ στις εισηγμένες εταιρείες του Χρηματιστηρίου Αθηνών, οι περισσότερες εταιρείες ωφελήθηκαν από την εφαρμογή των ΔΠΧΠ, άλλες περισσότερο και άλλες λιγότερο. Τα παρακάτω διαγράμματα που βασίζονται στην έρευνα της Grant Thornton δείχνουν τις επιπτώσεις τόσο στα Ίδια

Κεφάλαια, όσο και στα Αποτελέσματα Χρήσεως των εταιρειών.

Σε ό,τι αφορά τα Ίδια Κεφάλαια, εφτά στις δέκα εταιρείες είχαν όφελος από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Ο κλάδος των Καταναλωτικών Προϊόντων είχε αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων σχεδόν κατά 50%, ενώ ο κλάδος των Τηλεπικοινωνιών που εξετάζεται στο παρόν κεφάλαιο είχε αύξηση 12%, την τρίτη μεγαλύτερη στο σύνολο των κλάδων.

Ίδια Κεφάλαια σε ευρώ

	ΕΛΠ	ΔΛΠ	
ΒΑΣΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	2.483.989.093,00	2.889.008.756,00	47,00%
ΚΑΤΑΝ. ΠΡ.	3.594.742.678,00	5.167.616.663,00	44,00%
ΥΠΗΡ.ΚΑΤΑΝ.ΑΓΑΘ	3.416.963.040,00	3.784.905.789,00	11,00%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	7.111.741.284,00	7.472.973.834,00	5,00%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝ.	4.310.555.529,00	4.855.326.136,00	12,00%
ΠΕΤΡΕΛ. & ΑΕΡΙΟ	2.076.138.724,00	2.280.921.734,00	10,00%
ΥΠΗΡ ΚΟΙΝ ΩΦΕΛ	1.141.483.819,00	874.386.370,00	-23,00%
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.451.957.675,00	1.130.007.679,00	-22,00%
ΥΓΕΙΑ	636.121.426,00	639.185.293,00	0,50%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝ.	12.761.039.960,00	11.758.732.884,00	-8,00%

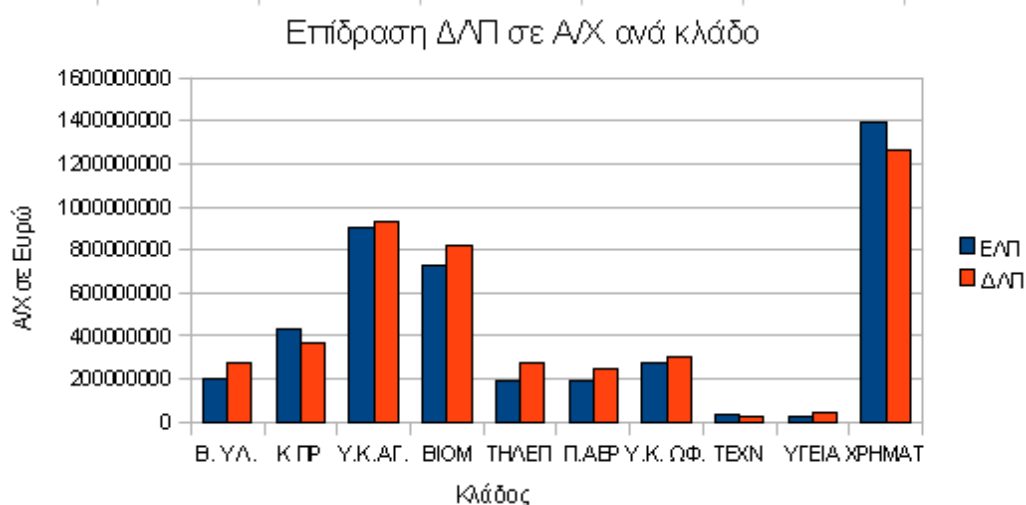

Αύξηση παρατηρείται και στα αποτελέσματα χρήσης για τους περισσότερους

κλάδους. Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στον εξεταζόμενο κλάδο, και φτάνει το ποσοστό του 45%.

Αποτελέσματα Χρήσεως σε Ευρώ

	ΕΛΠ	ΔΛΠ	
ΒΑΣΙΚΑ ΥΛΙΚΑ	203.987.540,00	273.577.281,00	34,11%
ΚΑΤΑΝ. ΠΡ.	433.607.617,00	371.985.097,00	-14,21%
ΥΠΗΡ.ΚΑΤΑΝ.ΑΓΑΘ	900.041.998,00	927.650.431,00	3,07%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	730.285.571,00	822.041.243,00	12,56%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝ.	191.462.470,00	278.822.541,00	45,63%
ΠΕΤΡΕΛ. & ΑΕΡΙΟ	195.662.474,00	251.127.132,00	28,35%
ΥΠΗΡ ΚΟΙΝ ΩΦΕΛ	271.487.000,00	303.190.000,00	12,55%
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	34.305.091,00	29.718.405,00	-13,37%
ΥΓΕΙΑ	30.038.819,00	40.765.313,00	35,71%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝ.	1.392.943.706,00	1.264.674.226,00	-9,21%

Οι αυξήσεις που παρατηρούνται παραπάνω, οφείλονται ως επί το πλείστον σύμφωνα με την έρευνα της Grant Thornton στην αναγνώριση των αναβαλλόμενων φόρων, την

αναπροσαρμογή σε εύλογες αξίες των ενσώματων ακινητοποιήσεων και την αποτίμηση χρηματοοικονομικών μέσων ως διαθέσιμα προς πώληση. Οι αρνητικές επιπτώσεις οφείλονται στην διαγραφή των εξόδων εγκαταστάσεως και ασώματων ακινητοποιήσεων που δεν πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης των ΔΠΧΠ, καθώς και στην αναγνώριση υποχρεώσεων προς το προσωπικό.²⁵

Οι παρακάτω παράγραφοι ασχολούνται με την επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα άυλα περιουσιακά στοιχεία των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεων του κλάδου Τηλεπικοινωνιών.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι επιχειρήσεις που εξετάζονται ταξινομημένες σύμφωνα με τη συμμετοχή τους στο σύνολο του ενεργητικού του κλάδου των Τηλεπικοινωνιών

2004 (ποσά σε εκατομμύρια ευρώ)

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΟΤΕ	10.249	4.281	5.968
COSMOTE	1.752	504	1.248
ΛΑΝ-NET	82	30	52
ΣΥΝΟΛΟ	12.083	4.815	7.268

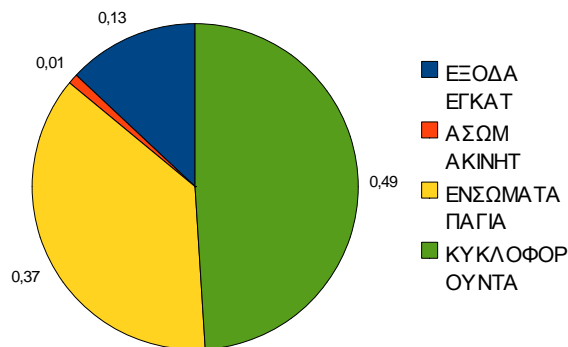
2005 (ποσά σε εκατομμύρια ευρώ)

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΟΤΕ	11.049	4.513	6.536
COSMOTE	2.549	757	1.792
ΛΑΝ-NET	71	33	38
ΣΥΝΟΛΟ	13.669	5.303	8.366

➔ ΛΑΝ-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ

Το σύνολο του ενεργητικού στην υπό εξέταση εταιρεία, όπως φαίνεται από το παρακάτω διάγραμμα, ταξινομείται ως εξής:

²⁵ Wwww.grant-thornton.gr

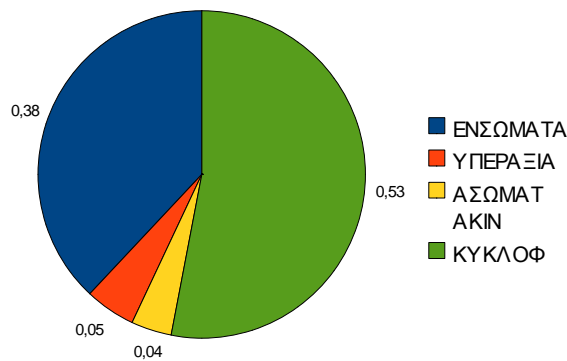

Στην εταιρεία “ΛΑΝ-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ” το έτος 2004 τα Έξοδα Εγκαταστάσεως, που περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς “έξοδα ιδρύσεως και α' εγκαταστάσεως” και “λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως”, είναι 10.901.636,01 ευρώ, ποσό που αποτελεί το 13% του συνολικού ενεργητικού (82.041.515,10). Οι ασώματες ακινητοποιήσεις που αποτελούνται από τα “έξοδα ερευνών και αναπτύξεως” είναι 117.388,10 ευρώ, δηλαδή μόλις το 0,14% του συνολικού ενεργητικού και το 0,4% του παγίου ενεργητικού (30.084.869,14).

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης δεν κεφαλαιοποιούνται, αλλά αφαιρούνται από τα έσοδα στα αποτελέσματα. Επίσης τα έξοδα αναπτύξεως, πρέπει να πληρούν ορισμένες προδιαγραφές ούτως ώστε να θεωρηθεί ότι έχουν σαν αποτέλεσμα ένα ιδιοπαραγόμενο άυλο περιουσιακό στοιχείο και να ενσωματωθούν στο κόστος του. Συνεπώς με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατά τη χρήση 2005 όλα τα παραπάνω δεν αναγνωρίζονται στο Ενεργητικό του ισολογισμού της εταιρείας με αποτέλεσμα να διαπιστώνουμε ότι η επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην συγκεκριμένη εταιρεία, σε ό,τι αφορά τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, και γενικά τους λογαριασμούς της ομάδας 16, είναι αρνητική.

Για του λόγου το αληθές, το 2005 το σύνολο του Ενεργητικού είναι 71.082.302, μειωμένο κατά σχεδόν 10 εκατομμύρια ευρώ σε σχέση με το 2004, γεγονός βέβαια που δεν οφείλεται μόνο στην αφαίρεση των παραπάνω εξόδων, αλλά η αφαίρεσή τους σίγουρα έχει συμβάλει σε αυτήν την μείωση.

Για το έτος 2005, η διάρθρωση του ενεργητικού είναι η παρακάτω:

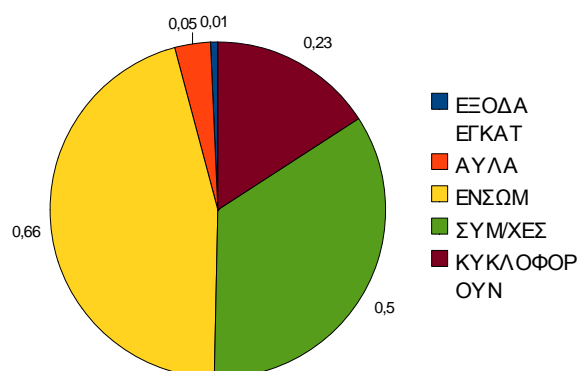

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις της εταιρείας το 2005 αποτελούνται από τα λογισμικά προγράμματα και τις δαπάνες απόκτησης πατεντών, εμπορικών σημάτων και αδειών που προστέθηκαν στην εταιρεία κατά τη διαχειριστική χρήση του 2005 και πρόσθεσαν στο ενεργητικό 2.662.548 ευρώ. Η υπεραξία αγγίζει τα 3.569.124 ευρώ και προέκυψε από την απορρόφηση της “ΛΑΝΤΕΚ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ”. Παρατηρούμε ότι το 2005 έγιναν επενδύσεις για την αύξηση των ασώματων ακινητοποιήσεων, και πλέον αποτελούν το 8% του πάγιου ενεργητικού και το 4% του συνόλου του ενεργητικού.

Αρα διαπιστώνουμε ότι η επίδραση της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στη εταιρεία “ΛΑΝ-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ” είναι αρνητική δεδομένου ότι αφαιρείται ένα σημαντικό κονδύλι από το ενεργητικό, τα έξοδα εγκαταστάσεως. Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αυξήθηκαν κατά 2.545.159 ευρώ, γεγονός όμως που δεν οφείλεται στην υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, αλλά στην προσθήκη νέων άυλων περιουσιακών στοιχείων. Η υπεραξία που πλέον εξετάζεται ξεχωριστά αυξήθηκε κατά 3.569.124. Στο σύνολο του ενεργητικού, λόγω της διαγραφής των εξόδων εγκαταστάσεως αλλά και των μεταβολών στις ασώματες ακινητοποιήσεις, υπήρξε μείωση της τάξεως των 4,8 εκατομμυρίων ευρώ.

→ ΟΜΙΛΟΣ ΟΤΕ

Η συνολική εικόνα του ενεργητικού, όπως προκύπτει από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις της διαχειριστικής χρήσης 2004, φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Στον όμιλο ΟΤΕ τα Έξοδα Εγκαταστάσεως έχουν ως εξής:

Έξοδα ίδρυσης και α' εγκατάστασης	2.335.334,92
Συναλλαγματικές διαφορές δανείων και κτήσεις παγίων	7.599.333,79
Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως	59.149.994,28
Σύνολο	69.084.662,99

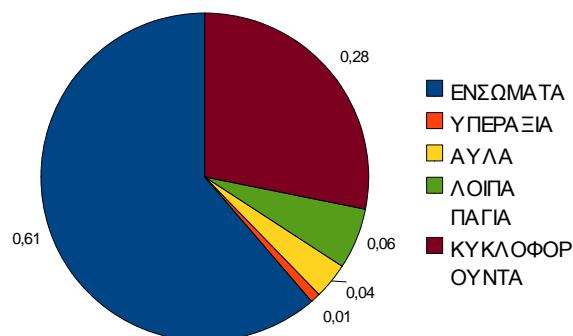
Τα έξοδα εγκαταστάσεως στον όμιλο ΟΤΕ αποτελούν μόνο το 0,7% του συνολικού ενεργητικού (10.249.203.735,40 ευρώ). Σε σχέση με την προηγούμενη υπό εξέταση εταιρεία έχει πολύ χαμηλότερα έξοδα εγκαταστάσεως, και με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων η απώλεια αυτών από το ενεργητικό δεν θα επηρεάσει σχεδόν καθόλου τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου.

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις όπως προκύπτουν από τις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις έχουν ως εξής:

Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως	1.247.242,82
Παραχωρήσεις και Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	376.632.479,22
Υπεραξία Επιχειρήσεων	68.506.706,51
Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	95.523.188,97
Σύνολο	541.909.617,52

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αποτελούν μόλις το 5% του συνολικού ενεργητικού, και το 7% του πάγιου ενεργητικού του ομίλου ΟΤΕ.

Η εικόνα του συνολικού ενεργητικού για το 2005 είναι η παρακάτω:

Στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου κατά το 2005 παρατηρούμε ότι η υπεραξία, που δεν περιλαμβάνεται στις ασώματες ακινητοποιήσεις, φτάνει το ποσό των 72,4 εκατομμυρίων ευρώ. Κατά τις εγγραφές μετατροπής προκειμένου να υπάρξει συμφωνία μεταξύ ΔΛΠ και ΕΓΛΣ, η υπεραξία για το έτος 2004 μετατρέπεται από 68,5 σε 70,8 εκατομμύρια ευρώ (επίδραση μετατροπής 2,3 εκατομμύρια ευρώ). Η περαιτέρω αύξηση που παρατηρείται στη χρήση 2005 (η υπεραξία εμφανίζεται στο ποσό των 72,4 εκατομμυρίων ευρώ) έγκειται στις συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την αποτίμηση της υπεραξίας της AMC (Albanian Mobile Communications Sh.a - θυγατρική) με την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία.

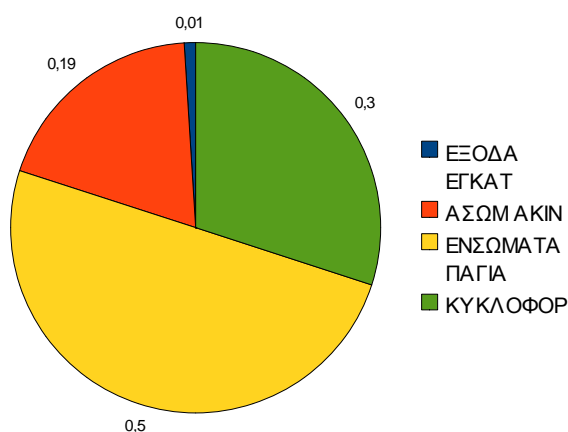
Οι Τηλεπικοινωνιακές άδειες αποτελούν τα μοναδικά ασώματα πάγια του ομίλου και εμφανίζονται στο ποσό των 393 εκατομμυρίων ευρώ που αντιστοιχεί στο 3,5% του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων (11.049,6 εκατομμύρια ευρώ). Έτσι παρατηρούμε ότι υπήρξε αύξηση στις τηλεπικοινωνιακές άδειες, σε σχέση με το 2004, είτε λόγω της επίδρασης της μετατροπής σε ΔΛΠ (4,4 εκατομμύρια ευρώ), είτε λόγω συναλλαγματικών διαφορών. Ωστόσο περιορίστηκε το εύρος των ασώματων ακινητοποιήσεων (από 5% του συνόλου του ενεργητικού σε 3,5% οι τηλεπικοινωνιακές άδειες και 0,65% η υπεραξία) καθώς τα έξοδα ερευνών και αναπτύξεως και οι λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις που εμφανίζονται στον ισολογισμό του 2004 δεν πληρούν τα κριτήρια για αναγνώρισή τους ως άυλα περιουσιακά στοιχεία του ενεργητικού.

Η μείωση που παρατηρείται στα άυλα περιουσιακά στοιχεία για τα έτη 2004 και 2005 εκφρασμένη σε απόλυτους αριθμούς είναι περίπου 149 εκατομμύρια (δεν συμπεριλαμβάνεται η υπεραξία), ενώ η μείωση που προκύπτει στο σύνολο του ενεργητικού από τα υπό εξέταση κονδύλια είναι 146 εκατομμύρια ευρώ [(έξοδα εγκαταστάσεως + ασώματες ακινητοποιήσεις

2004) – (ασώματες ακινητοποιήσεις 2005 + υπεραξία 2005)]. Άρα και σε αυτή την περίπτωση η επίδραση της εφαρμογής των ΔΛΠ είναι αρνητική. Ο λόγος είναι ότι κατά το έτος 2005 δεν συμπεριλαμβάνονται στον ισολογισμό τα έξοδα εγκαταστάσεως καθώς και άλλα άυλα περιουσιακά στοιχεία που δεν πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης για να χαρακτηριστούν ως άυλα στοιχεία του ενεργητικού πλέον σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Ωστόσο η διαφορά δεν είναι πολύ μεγάλη καθώς η διαφορά εκφρασμένη ως ποσοστό είναι περίπου 1,35% του συνόλου του ενεργητικού.

→ COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ

Το συνολικό ενεργητικό της COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ για το έτος 2004 έχει την παρακάτω κατανομή:

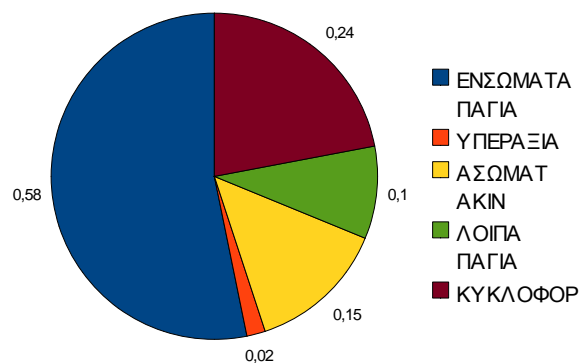
Τα έξοδα εγκαταστάσεως της COSMOTE ΚΙΝΗΤΕΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ όπως εμφανίζονται στον ενοποιημένο ισολογισμό στις 31/12/2004 είναι 6.542.516,79 ευρώ (έξοδα ίδρυσης και α' εγκατάστασης: 273.671,55 και λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως 6.268.516,79). Αποτελούν περίπου το 0,4% του συνόλου του ενεργητικού που είναι 1.752.652.309,30 ευρώ. Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αποτελούνται από τα παρακάτω:

Έξοδα ερευνών και αναπτύξεως	487.981,53
Παραχωρήσεις και Δικαιώματα βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	228.546.783,46
Υπεραξία	54.413.305,72
Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	30.449.586,11
Σύνολο	313.897.656,82

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις αποτελούν το 18% περίπου του συνόλου του ενεργητικού και το 27% περίπου του συνόλου των παγίων (1.183.173.918,80 ευρώ).

Η υπεραξία που εμφανίζεται προκύπτει από την απόκτηση του 85% της Albanian Mobile Communications Sh.a.. και αποσβένεται με τη σταθερή μέθοδο σε 15 έτη με ποσοστό 6,7% ανά έτος.

Για το έτος 2005 το ενεργητικό αποτελείται από τα παρακάτω:

Το έτος 2005 τα άυλα περιουσιακά στοιχεία του ομίλου είναι οι “Τηλεπικοινωνιακές Άδειες” που εμφανίζονται με το ποσό των 391.405 χιλιάδες ευρώ και αποτελούν το 15% του συνόλου του ενεργητικού (2.549.178 χιλιάδες ευρώ, κατά 34% αυξημένο σε σχέση με το 2004). Η αύξηση οφείλεται στις εγγραφές μετατροπής αλλά και σε προσθήκη λόγω απόκτησης νέων θυγατρικών. Τα υπόλοιπα άυλα περιουσιακά στοιχεία πλέον δεν αναγνωρίζονται και δεν κεφαλαιοποιούνται, όπως για παράδειγμα οι δαπάνες για τη χρήση του σήματος των Ολυμπιακών Αγώνων στα ΕΛΠ κεφαλαιοποιήθηκαν ενώ στα ΔΛΠ θεωρήθηκαν σαν έξοδα προβολής και διαφήμισης με συνέπεια να επιβαρύνουν τα Αποτελέσματα.

Η υπεραξία κατά το έτος 2005 είναι 62.415 χιλιάδες ευρώ, μεγαλύτερη από το 2004 λόγω αναστροφής αποσβέσεων και συναλλαγματικών διαφορών. Η υπεραξία αποτελεί το 2,5% του συνόλου του ενεργητικού.

Και σε αυτήν την περίπτωση η αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων και της υπεραξίας μειώθηκε ως ποσοστό επί το σύνολο του ενεργητικού κατά περίπου 1% σε σχέση με το 2005, γιατί ενώ υπήρξε αύξηση στα άυλα περιουσιακά στοιχεία, ταυτόχρονα υπήρξε μεγαλύτερη αύξηση στο ενεργητικό. Ωστόσο η Cosmote είναι η μοναδική εταιρεία του

κλάδου που είδε τα άυλα περιουσιακά της στοιχεία να αυξάνονται σε απόλυτους αριθμούς κατά 78 περίπου εκατομμύρια και η συνολική αύξηση που πρόέξυψε για το ενεργητικό από τα εξεταζόμενα κονδύλια είναι 134 εκατομμύρια ευρώ [(ασώματες ακινητοποιήσεις 2005 + υπεραξία 2005) – (εξόδα εγκαταστάσεως + ασώματες ακινητοποιήσεις 2004)].

➔ Κλάδος Τηλεπικοινωνιών

Συνεπώς, συνολικά στον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, η πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων έχει αρνητική επίπτωση, η οποία όμως δεν είναι ουσιώδης αφού αγγίζει κατά μέσο όρο το ποσοστό του 2% μείωσης του ενεργητικού, λόγω:

- της μη κεφαλαιοποίησης των εξόδων εγκαταστάσεων και
- των κριτηρίων που επιβάλλονται από τα ΔΛΠ για να αναγνωριστεί ένα άυλο στοιχείο ως άυλο περιουσιακό στοιχείο του ενεργητικού

Τα παραπάνω φαίνονται καλύτερα στον πίνακα που ακολουθεί:

(τα ποσά είναι εκφρασμένα σε εκατομμύρια ευρώ)

ΚΛΑΔΟΣ	2004	2005
ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠ.	856	787
ΥΠΕΡΑΞΙΑ	-	138
ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	87	-
ΣΥΝΟΛΟ	943	925

(Υπήρξαν περιπτώσεις, όπως στην LAN-NET ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΕ, όπου τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αυξήθηκαν, όμως αυτό δεν ήταν απόρροια της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.)

Σε μεταγενέστερες χρήσεις με κάποιες ευνοϊκές ρυθμίσεις που προσφέρουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, όπως η μη απόσβεση της υπεραξίας και η δυνατότητα αναπροσαρμογής των άυλων περιουσιακών στοιχείων, η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων θα μπορούσε πιθανώς να ισοσκελίσει την απώλεια αυτή των εξόδων εγκαταστάσεως.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να εξαχθούν κάποια συμπεράσματα για την επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στα άυλα περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων. Ύστερα από την επιμέρους ανάλυση των Ελληνικών αλλά και των Διεθνών Λογιστικών προτύπων, όπως και την εξεύρεση των διαφορών τους και της επίδρασης των δευτέρων στα πρώτα, καταλήγουμε στα παρακάτω συμπεράσματα: Οι κυριότερες αλλαγές που προκύπτουν από την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων είναι:

θετικά

- ✓ πραγματικότερη εικόνα του ισολογισμού και αυξημένη αξία των άυλων περιουσιακών στοιχείων λόγω αποτίμησης τους σε πολλές περιπτώσεις στην εύλογη αξία, και όχι στο κόστος κτήσης
- ✓ δυνατότητα αναπροσαρμογής της αξίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων με συνέπεια την αύξηση του ενεργητικού
- ✓ μη απόσβεση της υπεραξίας και των άυλων περιουσιακών στοιχείων με αόριστη ωφέλιμη ζωή με συνέπεια την αύξηση του ενεργητικού
- ✓ αναγνώριση των άυλων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται με χρηματοδοτική μίσθωση στον ισολογισμό με συνέπεια την αύξηση του ενεργητικού
- ✓ διακοπή της αποσβέσεως των άυλων περιουσιακών στοιχείων που χαρακτηρίζονται ως κατεχόμενα προς πώληση με συνέπεια την αύξηση του ενεργητικού

αρνητικά

- ✓ απάλειψη των εξόδων εγκατάστασης με συνέπεια τη μείωση του ενεργητικού
- ✓ αυστηρότερα κριτήρια αναγνώρισης των άυλων περιουσιακών στοιχείων με συνέπεια τη μείωση του ενεργητικού
- ✓ μεταφορά των εξόδων εγκατάστασης και πολυετούς απόσβεσης από το ενεργητικό στα αποτελέσματα με συνέπεια τη μείωση των αποτελεσμάτων χρήσεως

Αν και αριθμητικά τα θετικά υπερτερούν των αρνητικών, όπως προκύπτει και από την πρακτική ανάλυση των επιχειρήσεων του κλάδου των τηλεπικοινωνιών (κεφάλαιο 4) όταν οι παραπάνω αλλαγές ποσοτικοποιούνται και εκφράζονται χρηματικά συμβαίνει το αντίστροφο.

Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία

- Αληφαντής Στ. Γεώργιος “Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσεως”, Εκδόσεις ΠΑΜΙΣΟΣ , Αθήνα 2001
- Γρηγοράκος Γ. Θεόδωρος “Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής)”, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκουλά, 2008
- Καραγιώργος Θεοφάνης - Πετρίδης Ανδρέας, “ Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) σε συνδυασμό με το γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Γ.Λ.Σ.)”. Εκδόσεις Γερμανός, Θεσσαλονίκη 2006
- Μπατσινίλας Επαμεινώνδας – Πατατούκας Κυριάκος “Σύγχρονη Λογιστική Σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και με αναφορά κατά θέμα στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα” , Τόμος Α', Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2010
- Ντζανάτος Δημήτρης, “Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους με τα Ελληνικά”, Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ, Αθήνα 2008
- Παπαδόπουλος Δημήτριος “Επιχειρηματικότητα και επιχειρηματικές αποφάσεις, Διερεύνηση στο πλαίσιο της διεθνούς βιβλιογραφίας και της Ελληνικής πραγματικότητας”, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2009
- Πρωτοβάλτης Γ. Νικόλαος, “Παραδείγματα Εφαρμογής ΔΛΠ, ΔΠΧΑ, Διερμηνείες” Τόμος Β', Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2009
- Σακελλής Ι. Εμμανουήλ “ Ο “Πανδέκτης” του Λογιστή, Λογιστικό-Φορολογικό Δίκαιον και Λογιστική” τόμος β΄ , Εκδόσεις Ε. Σακκελή, 2009
- Grant Thornton, “Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς I.F.R.S., αναλυτική παρουσίαση”, Εκδόσεις Grant Thornton A.E., Τόμος Β' , Αθήνα 2009
- Grant Thornton, “Διεθνή πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης I.F.R.S. Αναλυτική παρουσίαση”, Grant Thornton ΑΕ, Τόμος Β΄ Αθήνα 2006
- Aaker D.A. “Building Strong Brands”, New York, The Free Press, 1996
- Contractor J. Farok, “Valuing Intangible Assets and Corporate Knowledge: Some General Principles”, Knowledge and Process Management, Volume 7, No.4 (2000), John Wiley and Sons Limited, pages 242-255
- Demaria Samira, Dufour Dominique, “First Time Adoption of IFRS, Fair Value Option, Conservatism: Evidences from French Listed Companies”, published in 30eme colloque de l EAA , Lisbon, Portugal, 2007

- Keller Kevin Lane, Aperia Tony, Georgson Mats, “ Strategic Brand Management: A European Perspective”, Pearson Education, 2008
- King Alfred. M. “Executive's guide to fair value: Profiting from the new valuation rules”, Hoboken, N.J. J. Wiley & Sons, c2008
- Norton P. David, Kaplan S Robert “The Balanced Scorecard, translating strategy into action”, by the President and Fellows of Harvard College 1996. Μετάφραση Κ.Π. Ανγνωστόπουλος “Ίσορροπημένη Κάρτα Επιδόσεων, Η μετάφραση της Στρατηγικής σε δράση”, Εκδόσεις ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ Α.Ε., Αθήνα 2008
- Penman H. Stephen, “ Financial reporting quality: is fair value a plus or a minus?”, Accounting and Business Research, Special issue: International Accounting Policy Forum, pages 33-44, 2007
- Teece J. David, “Capturing Value from knowledge Assets: The new Economy, Markets for know-how, and Intangible assets”, California Management Review, 40(3) (Spring 1998), pages 55-79
- Teece J. David, “Essays in technology management and policy, selected papers of David J. Teece ”, World Scientific Publishing Co, Pte. Ltd, 2003
- “The Economist”, “Measuring Intangible Assets: A price on the priceless” , June 10th 1999, print edition

Ηλεκτρονικές Πηγές

- www.taxheaven.gr
- www.logistis.gr
- www.wikipedia.gr
- www.wikipedia.com
- www.economist.com
- www.obi.gr
- www.ase.gr
- www.oite.gr
- www.cosmote.gr
- www.grant-thornton.gr
- www.dntzanatos.gr

Νόμοι

- Νόμος 2190/1920
- Νόμος 1733/1987
- Νόμος 2121/1993
- Νόμος 2238/1994
- Νόμος 2239/1994
- Π.Δ. 1123/1980 (Ε.Γ.Λ.Σ.)